

Před 70 lety začala v Evropě 2. světová válka

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST

MĚSÍČNÍK SLOVANSKÉHO VÝBORU ČR

ROČNÍK XII

ČÍSLO 124, ZÁŘÍ 2009

CENA 8 Kč

Dnes v čísle

Strana 2:

Cestami Ludvíka Svobody

K 30. výročí úmrtí generála a exprezidenta

Strana 3:

Lužickosrbský vykřičník

Zamyšlení Františka Truxy nad osudy našich severních sousedů

Strana 4:

Obama v Moskvě

Jak jeho návštěvu hodnotí Karel Dostál

Strana 5:

Co se stalo na Kosově poli

Dokončení článku Vladimíra Mlejneckého z minulého čísla

Str. 6:

Díky, Alexandrovci!

Ivana Bažantová byla jimi nadšena. A nejen ona.

Str. 7:

Hus v ČT 6. července 2009

S čím Stanislava Kučerová nebyla vůbec, ale opravdu vůbec spokojena

Alexandrovci zaplnili 15 stadionů

V červnu navštívilo 140 ruských umělců ze znamenitého souboru Alexandrovců patnáct českých a slovenských měst ● V Bratislavě zazpívali i na rudoarmějském pohřebišti – na Slavíně

PRAHA/BRATISLAVA (Slovanská vzájemnost) – Na 140 ruských umělců – členů legendárního akademického souboru Rudé armády známého jako Alexandrovci – vystoupilo v červnu s velkým úspěchem na patnácti vesměs vyprodaných stadionech v ČR a SR. Byl to v obou republikách velkolepý svátek ruské kultury.

Koncerty se konaly v ČR v Jihlavě, Lokti u Karlových Varů, Pardubicích, Praze, Olomouci a Ostravě, na Slovensku v Nových Zámcích, Zvolenu, Nitře, Humenném, Prešově, Košicích (zde pod širým nebem v amfiteátru), Spišské Nové Vsi, Žilině a Bratislavě. V ČR zhlédlo koncerty na 100 000 lidí

V ČR jsou Alexandrovci častějšími hosty, na Slovensko však přijeli poprvé po dlouhé době téměř dvacet let až v roce 2007 – za vlády Roberta Fica. Někdejší Dzurindovo Ministerstvo zahraničních věcí vedené dnešním europoslancem Eduardem Kukanem jim ve své době neposkytlo víza pod záminkou, že prý jejich pobyt nebyl dostatečně finančně kryt. Tento ostudný fakt připomněla v tisku naše bratislavská spolupracovnice Lýdie Greeká. Proto na Slovensku byly k původně domluveným šesti koncertům přidány tři další.

V Bratislavě zazpívali Alexandrovci i na vojenském pohřebišti Rudé armády na Slavíně, kam se odebrali s květinami všichni členové souboru, aby nad hroby šesti tisíc rudoarmějeů zazpívali bez hudebního doprovodu dvě písně.

Mezi nejčastěji zpívané písně patřily Kalinka, Svatá válka, Kaťuša, Podmoskevské večery, Vstavaj, strana ogromnaja aj. V Praze vyvolala Kalinka bouřlivý potlesk vestoje.

Poprvé se na tomto slovensko-českém turné objevil i dětský dvacetičlenný soubor Alexandrovců-juniorů. Premiéru měl 2. června v Nových Zámcích. V ČR měla velký úspěch i Eva Pilarová, která hosty doprovázela česky i rusky. Dojemný okamžik zažili pražští diváci (16. června), když po známé písni Lady Karneval zpívané česky přišel ruského sólistu spontánně pozdravit sám Karel Gott.

Smělý kousek baletního souboru Alexandrovců

(Snímek Milan Mošna)

Polský expremiér v čele Europarlamentu

Jerzy Buzek byl 14. července ve Štrasburku drtivou většinou hlasů (555 ze 713) zvolen na dva a půl roku předsedou Evropského parlamentu. Narodil se v roce 1940 ve Smilovicích (ČR), v protestantské rodině. Po válce se polská rodina přestěhovala do Chorzówa. Buzek studoval na technické univerzitě v Glivicích chemii. V roce 1950 se stal členem Solidarity. Ve funkci předsedy vlády (1997-2001) provedl čtyři důležité reformy (důchody, zdravotnictví, státní administrativa a školství). Dovedl Polsko do NATO. Po určitou dobu byl mimo politiku a věnoval se vědě, v Opoli byl profesorem chemie. Patří k několika polským politikům, kteří jsou přesvědčeni, že pro Evropu je hlavním problémem oteplování Země. Angažuje se v posilování styků mezi EU a Ukrajinou.

Jaroslav Liška

Jerzy Buzek

Novodobí falzifikátoři na pranýři

Ruští zákonodárci protestují proti překrucování dějin 2. světové války a vyzývají k jejich čestnému a nezaopatnému hodnocení

MOSKVA (Slovanská vzájemnost) – PACE – Parlamentní shromáždění Rady Evropy – se zapsalo mezi falzifikátory dějin druhé světové války rezolucí, která je pokusem uvalit na SSSR stejnou odpovědnost za její rozpoutání, jako mělo hitlerovské Německo.

Rezoluce nazvaná **Rozdělená Evropa znovu sjednocena** byla přijata na zasedání zmíněného orgánu ve Vilniusu v Litvě 3. července i za účasti (nám dosud neznámých) zástupců z České republiky.

Ruští zákonodárci – členové Rady federace Federálního shromáždění Ruské federace (horní komory ruského parlamentu) – ji odmítli jako „přímou urážku“ milionů obětí, které přinesl sovětský lid na oltář vítězství protihitlerovské koalice.

Ruská strana vyjádřila svůj protest 18. července v **Prohlášení v souvislosti se 70. výročím přepadení Polska nacistickým Německem**. Rada federace označila vilniuskou rezoluci za pokus novodobých falzifikátorů popřít úlohu Sovětského svazu ve vítězství nad německým fašismem.

Z prohlášení citujeme:

„Rada federace Federálního shromáždění Ruské federace v předvečer 70. výročí zahájení 2. světové války vyzývá světové společenství čestně a nezaopatně vyhodnotit příčiny a následky této historické události.

Druhá světová válka, zahájená 1. září 1939, se stala obrovskou tragédií 20. století. Odnesla s sebou životy desítek milionů lidí. Památka na ně musí zůstat čistou a neposkvrněnou všemožným překrucováním, jehož cílem je zavděčit se politické konjunktuře.

Dějiny stanovily svůj verdikt: **hlavními viníky této tragédie jsou vedoucí činitelé nacistického Německa**. Mezinárodní vojenský tribunál v Norimberku kvalifikoval rozpoutání agresivní války jako zvlášť těžký zločin proti lidstvu. Světové společenství uznalo tento verdikt jako konečný, nepodléhající přezkoumání.

Druhá světová válka byla výsledkem nesmiřitelných rozporů mezi řadou států světa, jejich sobeckých ambicí a agresivních snah, stupňujících se od počátku 20. let minulého století. Spolu s tím nelze nekonstatovat, že politické síly, jimž patřila moc v některých vlivných evropských zemích, stavěly překážky k vytvoření účinného systému kolektivní bezpečnosti na evropském kontinentu, který byl tehdy bez účasti SSSR, stejně jako je nyní bez účasti Ruska nepředstavitelný.

Na zahraniční politiku Moskvy v 30. letech minulého století lze pohlížet různě – to je otázka interpretace, avšak nevyvratitelnou skutečností zůstává to, že **SSSR důsledně vystupoval za vytvoření celoevropského systému vzájemných závazků a záruk**, který měl zabránit vzniku rozsáhlého vojenského konfliktu.

Bohužel toto stanovisko nezískalo podporu jiných států ani tehdy, když Německo jednostranně demontovalo versaillesko-washingtonský systém mezinárodních vztahů, který se zformoval jako výsledek 1. světové války, ani po anšlusu Rakouska, ba ani tehdy, když „usmířovaly“ Hitlera tím, že mu poskytly právo určovat další osud Československa – suverénního evropského státu.

Druhá světová válka se stala nejen nepředstavitelnou zkouškou, ale také poučením pro celé lidstvo, které po roce 1945, poté, co přežilo tuto tragédii, **vybudovalo systém mezinárodních vztahů spočívající na základních principech demokracie, vzájemné úcty, zřeknutí se použití síly, tedy na principech, které jsou základem OSN a jiných mezinárodních organizací.**

Avšak v předvečer truchlivého výročí se v některých evropských zemích, včetně těch, které bojovaly na straně hitlerovského Německa, a v mezinárodních parlamentních strukturách - jde právě o PACE (poznámka redakce SV) – podnikají **aktivní pokusy přehodnotit skutečné příčiny 2. světové války, uvalit na SSSR stejnou odpovědnost za její rozpoutání, jako mělo hitlerovské Německo**, a současně zprostit viny pomahače nacistů, kteří páchali zvěrstva

v územích okupovaných nacisty a byli poraženi spolu s Třetí říší.

Rada federace Federálního shromáždění Ruské federace rozhodně prohlašuje, že takové pokusy jsou **přímou urážkou ruského mnohonárodnostního lidu, jenž zaplatil nejvyšší cenu za vybojovaný mír**. Kroky směřující k revizi historie mají dalekosáhlé politické cíle, které sledují přehodnocení výsledků 2. světové války. Ve svém důsledku je to zdroj podřívání existujícího systému mezinárodních vztahů a vzniku nových ohnisek napětí mezi národy a státy evropského kontinentu, což je v příkrém rozporu s klíčovými zásadami mezinárodních vztahů a zájmy bezpečnosti a globální stability.“

...

Komentář k 70. výročí zahájení druhé světové války přinesla SV ve svém červencovém čísle v článku „Napálil jsem Hitlera, zvolal Stalin“.

Jan Neruda Z PÍSNÍ KOSMICKÝCH

My přijdem! Odpusť, matičko,
již jsi nám, Země, malá,
my blesk k myšlenkám spřáháme
a noha parou cválá.

My přijdem! Duch náš roste v výš
a tepny touhou bijí,
zimniční touhou po světech
div srdce nerozbijí!

My přijdem blíž, my přijdem blíž,
my světu dožijeme,
my bijem o mříž, ducha lvi,
a my ji rozbijeme!

(Úryvek ze slavné sbírky, jejíž anglický překlad si kosmonaut Andrew Feustel, srpnový host naší země, vzal ze sympatií k ČR do své kosmické lodě, jež v květnu letěla k Hubbleovu teleskopu.)

Nový český „překlenovací“ premiér Jan Fischer se 9. června sešel v Bruselu s předsedou Evropské komise José Manuelem Barrosem a shodli se na tom, že přes všechny peripetie je možné označit české předsednictví za úspěšné. (Snímek Reuters)

U NÁS DOMA ● U NÁS DOMA ● U NÁS DOMA ● U NÁS DOMA

Cestami Ludvíka Svobody

Legendární velitel a sedmý čs. prezident zemřel před 30 lety

Prof. Zoe Klusáková-Svobodová jako dcera vzorně pečující o památku na svého otce má za sebou velký kus práce při uspořádání jeho paměti. Odmyslíme-li si vzpomínky nazvané Z Buzuluku do Prahy, které vyšly za generálova života, významným historiografickým počinem bylo letošní vydání jeho „válečného deníku“, který si Ludvík Svoboda pořizoval v polském a sovětském exilu.

Ted' se prof. Klusákové-Svobodové podařilo díky Ottově nakladatelství znovu vydat bohatě ilustrovaný druhý díl paměti nazvaných Cestami života.

Jejich první díl vyšel také dvakrát. Poprvé v Našem vojsku v roce 1971 v nákladu 50 000 výtisků(!), podruhé v nakladatelství Orego po dvaceti letech.

Také dvojí vydání druhého dílu mělo velké časové rozpětí, neboť již hotový rukopis byl zablokován z rozhodnutí Gustáva Husáka. V roce 1991 se tato kniha přece jen na českém knižním trhu objevila díky nakladatelství Prospektum, podruhé po téměř dalších dvaceti letech ve zmíněném Ottově nakladatelství.

Oba díly vzpomínek Cestami života jsou uceleným politicko-vojenským svědectvím boje československého lidu za svobodu v rozsáhlé časové epoše od počátků první světové války až po konec války následující. Jestliže v prvním díle jsme svědky prvního formování československé armády a jejího prvního boje v památné bitvě u Zborova, v druhém spolu s autorem prožíváme její potupnou mnichovskou kapitulaci, ale nakonec i znovuvzkříšení v nových „legiích“, v tomto případě v 1. čs. armádním sboru v SSSR, nejmasovější čs. vojenské zahraniční jednotce v druhé světové válce (k jejímu konci měla sílu 50 000 mužů a žen).

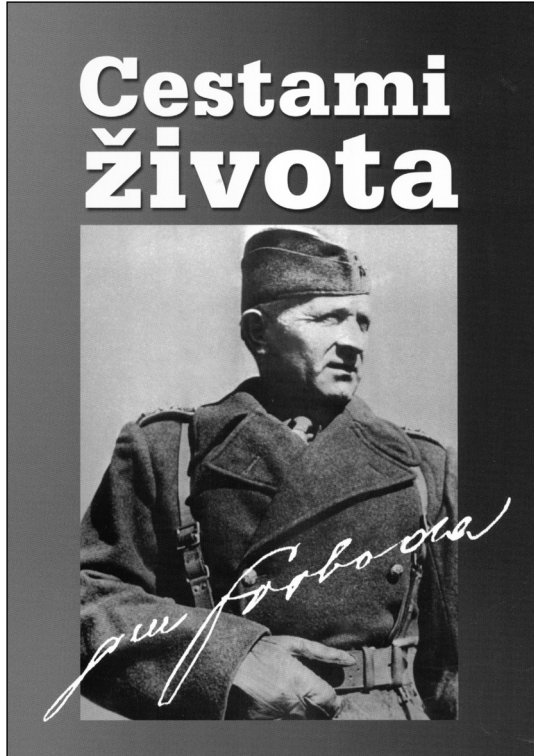
Když pomineme desítky příběhů, pro které se kniha čte veskrze poutavě a poučně, nemůžeme si nepovšimnout doslova vášnivě touhy Ludvíka Svobody „pomstít“ Mnichov a znovu obnovit Československou republiku. Autor neskrývá tehdy všeobecně rozšířený pocit, že „Beneš ustupovat neměl“. Prezident však – pokud chtěl zabránit krveprolití – nemohl nevidět širší souvislosti čs. situace.

Už jako voják, který prošel u Sokolova křest válečným ohněm, se Ludvík Svoboda v Moskvě (v prosinci 1943) setkává s prezidentem osobně a ten ho vyzval dokonce k soukromému rozhovoru: chtěl si s ním pohovořit právě o Mnichovu. Neshodli se tenkrát. Jestliže budeme věřit Svobodovu svědectví, setkání ukončil Beneš slovy: „My jsme tento rozhovor neuzavřeli, jestli to bylo nebo nebylo správné (...). Až se dozvíte všechny podrobnosti, budete smýšlet jinak.“

Čas dodnes soudí tento věkovitý spor. Ale tehdy, kdy českoslovenští vlastenci hledali v pomnichovském chaosu kompas a vůdčí postavu nového odboje, Ludvík Svoboda se od svých prvních kroků ještě v polském exilu jednoznačně orientuje na nezpochybnitelné vůdcovství Edvarda Beneše. Přesvědčivě si to v generálových pamětech můžeme ověřit třeba na případu dobrodružného generála Lva Prchalého, který chtěl v polských podmínkách strhnout vůdcovství exilu na sebe, ale podplukovník Svoboda trval na Benešovi.

V otázce vztahů k Benešovi voják Svoboda nikdy nezaváhal a myšlenka jednoty čs. exilu a zájem čs. lidu byly pro něj základní devizou.

Shodou okolností – už za hranicemi paměti – musel Svoboda jako prezident řešit neméně kritický bod československé historie, když hrozilo vojenské střetnutí se spojeneckými vojsky v srpnu 1968, a tím i krveprolití. Svým známým rozhodnutím ho, jak

známo, ať si o tom myslí, kdo chce, co chce, odvrátil. I tím se Ludvík Svoboda na svých cestách čs. historií zapsal do ní kapitolou veskrze trvalou.

Jeho vojenská odysea skončila odchodem z ministerstva národní obrany v roce 1950, funkci prezidenta vykonával v letech 1968-1975. Pak ho nemoc definitivně poslala do důchodu. Zemřel 20. září 1979.

Zdeněk Hoření

Rajko Doleček v rozhlase

Prof. Rajko Doleček měl 24. června vskutku mimořádnou příležitost: byl pozván do Českého rozhlasu na půlhodinovou besedu. Světě, div se! Profesor z Ostravy své posluchače nezklamal: poutavě vyprávěl nejen o Srbsku, jehož národní a státní práva vždy neochvějně hájil. Odsoudil samozřejmě „humanitární“ bombardování, stejně jako protiprávní odtržení Kosova od srbského státu, což se stalo v rozporu se závazkem Rady bezpečnosti OSN, že tato provincie je nedělitelnou součástí Srbska. Prof. Rajko Doleček je, jak známo, členem Celostátní rady SV ČR.

(SV)

Na obranu slovenské státnosti

Solidární dopis SV ČR odmítá pokusy o revizi tzv. Trianonské smlouvy

Předsednictvo SV ČR poslalo v minulých dnech solidární dopis přátelům ze Sdružení slovanské vzájemnosti, v němž odmítá pokusy některých maďarských politických sil o revizi tzv. Trianonské smlouvy z roku 1920 a slovenskému lidu v jeho obraně slovenské státnosti vyjadřuje plnou solidaritu. Z dopisu citujeme:“

Vážení slovenští přátelé!

Také Slovanský výbor ČR sleduje se znepokojením narůstající maďarské revizionistické aktivity proti slovenské stát-

nosti. Jde o novodobý revanšismus, který má zpochybnit nejen dekrety někdejšího prezidenta našeho bývalého společného státu dr. Edvarda Beneše. Jde však nyní, jak se dovídáme, i o pokusy revidovat závěry mírové konference, která se konala v roce 1920 ve versailleském paláci Velký Trianon a která vytyčila nynější slovensko-maďarské hranice. Rok 2010 je těmito silami v Maďarsku dokonce prohlášen za „rok Trianonu“ a měl by přispět k srovnání srovnání, které Trianonská smlouva závazně vytyčila jako jeden z mezinárodně právních důsledků první světové války.

Nebezpečný extremismus některých maďarských společenských sil nabírá na obrátkách a z ulic se nyní přesouvá

do nejvyšší evropské parlamentní instituce.

Zmíněné extremistické požadavky dlouhá léta unikaly pozornosti evropských institucí, které je vnímaly nanejvýš jen okrajově. Pevně však věříme, že mezinárodní společenství odsoudí tyto znepokojující jevy a odmítne je.

Vyjadřujeme v této chvíli slovenskému lidu plnou solidaritu a podporu.

Nepochybujeme o tom, že je to i názor většiny našich spoluobčanů. Současně upozorníme na tuto situaci další občanská sdružení, zejména pak naše zahraniční partnerské organizace sdružené v Mezinárodním slovanském výboru.

Se solidárními pozdravy

Jan Minář, předseda SV ČR a MSV

Z činnosti Slovanského výboru ČR

Radar: Problém zatím zůstává

Americký prezident Obama dal na jednání s ruskými představiteli počátkem července jen vyhýbavou odpověď ve věci zamýšleného radaru v Brdech, protestní úsilí české veřejnosti proto nadále musí pokračovat.

Obama byl v Moskvě vyzván, aby v duchu Rooseveltova odkazu oslavily příštím rokem 65. výročí Dne vítězství Spojené státy a Rusko společně.

Celkově lze obnovení rusko-amerických kontaktů hodnotit jako opatrný obrat k lepšímu ve vztazích obou zemí.

Hospodářská krize se dále prohlubuje, roste nezaměstnanost, některé velké závody jsou před uzavřením, jako například Kovosvit v Sezimově Ústí, který před převratem dával práci 3500 lidem.

Mnohé učebnice dějepisu pro české školy zkreslují české a světové dějiny. Veřejnost by k tomu neměla mlčet.

Krize podkopává i český vzdělávací proces a SV ČR se proto ztotožňuje s obsahem petice nazvané Vzděláváním proti krizi, kterou na obranu školství vydal Českomoravský odborový svaz pracovníků školství, a připojuje se k ní. Také odmítáme pokusy o likvidaci české

vědy drastickým snížením státní podpory Akademie věd ČR.

V lužickosrbském školství v sousední Lužici jde dokonce o proces jeho likvidace. Tváří tvář tomuto smutnému faktu vyjadřují čeští přátelé lužickému národu svou solidaritu.

Členové SV ČR vyjádřili znepokojení i nad útoky některých maďarských kruhů proti územní celistvosti slovenského státu a podpořili stanovisko, které k tomu vydalo předsednictvo SV ČR (uveřejňujeme na této straně).

Nelze zavírat oči nad tím, že se šíří pokusy oslabovat a tříštit hnutí slovanské vzájemnosti a solidarity, narůstají tendence rasismu, pravicového extremismu, šovinismu a antisemitismu.

Není vyloučeno, že na jedné české rozhlasové stanici budou pravidelně pořady věnované slovanským písním.

SV ČR je nestranické, nicméně politické sdružení, které má právo vyzvat své stoupence, aby se aktivně zapojili do příprav předčasných parlamentních voleb a zúčastnili se jich.

Za rok se koná na Ukrajině X. všeslovanský sjezd a předsednictvo SV ČR

bylo pověřeno seznámit aktiv na příští schůzi s představou, jaká česká delegace na sjezd pojede.

O těchto a dalších otázkách se v sobotu 11. července hovořilo na aktivu SV ČR, který za účasti asi padesáti osob řídil člen předsednictva Ivan Kratochvíl.

Člen Celostátní rady SV ČR Zdeněk Opatřil na něm oznámil, že Českomor-

avskou národopisnou společnost, kterou řídí, přejmenoval na Českomoravský slovanský svaz. Tak ji také 10. 7. zaregistroval na MV (o nové slovanské iniciativě se SV zmínila už v červencovém čísle na s. 2). Aktiv tuto zprávu přešel bez pozornosti, zato se jí zabývalo zasedání Celostátní rady SV ČR, které poté následovalo.

S předstihem: Pozvání ke Koněvovi

Pietní shromáždění u památníku maršála Ivana Koněva, čestného občana Prahy, připravují opět na den jeho narozenin – v pondělí 28. prosince. Prohlásil to na zasedání občanské iniciativy Vděčnost (9. 7.) Jaromír Urban, člen ústředního výboru ČSBS, účastník Pražského povstání. Byl to on, kdo před dvěma roky na počest 110. výročí narození sovětského maršála ze své vlastní iniciativy uspořádal u Koněvova památníku v Praze 6 důstojné pietní setkání, na kterém mohl tlumočit pozdrav prezidenta republiky a ohlásit, že mezi dvěma věnci nacházejícími se u památníku je jeden

od pražského primátora (druhý pořídil ze svých prostředků sám iniciátor). Loni se pietní shromáždění opakovalo. Před časem se Jaromír Urban spolupodílel se svými spolubojovníky z povstání na odhalení pamětní desky na Staroměstské radnici a dodnes si zakládá na textu, že Rudá armáda **vítězně završila osvobození Prahy**. Tvrzení některých historiků, že se Praha osvobodila sama, ho pobuňuje jako nehistorické, neobjektivní a nepravdivé. Má na to právo: „jeho“ barikáda v Praze 7, na které padli čtyři lidé, oslavila svobodu až 9. května s přejezdem Koněvových vojsk.

Pouze fakta

■ Curzonova linie – historická hranice

Česká novodobá encyklopedie Diderot pod heslem Řížský mír uvádí potupnou mírovou smlouvu mezi sovětským Ruskem a Polskem, podepsanou v Rize 18. března 1921 k ukončení války mezi oběma zeměmi.

Polsko touto smlouvou získalo na mezinárodně oslabeném sovětském Rusku západní Bělorusko a západní Ukrajinu, daleko východně od tzv. **Curzonovy linie**. Tuto hranici mezi Polskem a sovětským Ruskem navrhl ještě před řížským mírem tehdejší britský ministr zahraničních věcí lord George Nathaniel Curzon (čti Kérzn), ale Pilsudského režim v Polsku ji nepřijal. Curzonova linie se na mapu vrátila před 70 lety, kdy Rudá armáda osvobodila od polské okupace západní Bělorusko a západní Ukrajinu, právě po Curzonovu linii. Po druhé světové válce byla tato linie potvrzena za stávající polsko-sovětskou hranici.

■ Takzvaný tonkinský incident byl podvod

Počátkem července zemřel bývalý americký ministr obrany McNamara, jeden z hlavních strůjců americké agrese ve Vietnamu. V této souvislosti se v amerických médiích znovu potvrdilo, že tzv. **tonkinský incident**, který přivedl k rozpoutání nové vlny zmíněné americké války, byl podvod. Některé podrobnosti si připomeňme.

Americký parlament vyslovil souhlas s novým rozsáhlým bombardováním severního Vietnamu poté, kdy prezident Johnson vystoupil s tvrzením, že v Tonkinském zálivu byly v srpnu 1964 americké torpédoborce napadeny severovietnamskými hlídkovými čluny. K takovému útoku však nikdy nedošlo. Jak napsal v McNamarově nekrologu Američan Tim Weiner, „americké lodě vedly za hluboké noční tmy palbu na odrazy svého vlastního ultrazvukového lokátoru“. McNamara uvěřil tvrzení své rozvědky a řekl prezidentovi, že důkaz je neotřesitelný. Nepřipomíná to „naprosto jednoznačný“ důkaz o zbraních hromadného ničení Saddáma Husajna?

Jak jsme se také dočetli, McNamara ve svých pamětech připustil, že pokud jde o válku ve Vietnamu, se „mýlil, strašně mýlil“. Ve Vietnamu zahynulo přes 58 000 amerických vojáků, ale asi dva až tři miliony Vietnamců. Protože americký ministr se „mýlil, strašně mýlil“...

Výročí v září

- **1. září 1939** – před 70 lety začala v Evropě druhá světová válka: hitlerovské Německo vtrhlo do Polska.
- **3. září 1969** – před 40 lety zemřel Ho Či Min.
- **5. září 1909** – před sto lety se narodila Marie Podvalová.
- **5. září 1944** – před 65 lety nacisté vypálili na Slovensku partyzánskou obec Telgárt.
- **8. září 1944** – před 65 lety začala karpatsko-dukelská operace Rudé armády za účasti 1. čs. armádního sboru.
- **9. září 1944** – před 65 lety v Bulharsku zvítězilo protifašistické povstání, které spolu s Rudou armádou osvobodilo Bulharsko od kolaborantského režimu. Původně státní svátek Bulharské lidové republiky.
- **17. září 1939** – před 70 lety začala Rudá armáda osvobozovat západní Bělorusko a západní Ukrajinu, od počátku 20. let okupované polskou armádou po „řížském míru“, smlouvě, která za oslabení mladého sovětského státu přikla tato území Polsku (viz informace v rubrice Pouze fakta).
- **20. září 1979** – před třiceti lety zemřel prezident Ludvík Svoboda.
- **21. září 1944** – před 65 lety 1. střelecký prapor 897. horského střeleckého pluku 1. gardové armády gen. A. Grečka osvobodila první čs. obec Kalinov.
- **22. září 1909** – před 100 lety se narodil skladatel Václav Dobiáš.
- **28. září** – Den české státnosti, český státní svátek na počest sv. Václava.

Tuto stránku redigovala
Nataša Weberová

SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS

Lužickosrbský vykřičník

Lužičtí Srbové jsou hluboce spjati se svými duchovními vůdci. V Praze vydal první lužickosrbskou gramatiku jezuita Jakub Xaver Tícin v roce 1679. Za zakladatele spisovného jazyka je považován Michal Franc, evangelický farář a potomek českých exulantů, který přeložil do lužické srbštiny Nový zákon již v roce 1706. Další katolický spisovatel byl Jurij Světlík, který přeložil celou bibli, přestože se mu ji nepodařilo vydat.

Pro nás byl významný lužickosrbský umělec Marčij Jakula, který je mimo jiné autorem některých soch na Karlově mostě. V českých zemích byl prostřednictvím duchovních z Lužice – bratrů Šimonových – založen Lužický seminář, který vychoval od začátku 17. století až do roku 1922 řadu významných duchovních.

Kněz Jakub Bart-Čišinski se stal největším lužickosrbským básníkem. Odchovancem semináře byl také vynikající básník P. Józef Nowak, jehož Stabat Mater úchvatně líčí i utrpení lužickosrbského národa.

Další absolvent P. Mikławš Andricki předpověděl svůj osud v Božím wohnu slovy: „A ve své studené vlasti zapálíme ohně, až budou ledy pukat. Povedeme válku o náš jazyk a národ, která nám přinese buď vítězství, nebo zkázu. Již vidím, jak mě budou hnát

z místa na místo a budou pronásledovat...“ Skutečně po mnohonásobném přeložení zemřel na tuberkulózu v Žitavě ve svých 37 letech.

Jeho jménovec Alois Andricki byl v katolické rodině jedním ze tří vysvěcených kněží, když čtvrtý jako student teologie padl ve válce. Alois byl aktivní a vysoce oblíbený mezi lužickosrbskou mládeží. V roce 1943 byl nacistickým režimem zatčen za protistátní činnost a internován v koncentračním táboře, kde nadále církevně působil. povzbuzoval a ošetřoval spoluvězně. Přitom se nakazil tyfem a byl esemanem po žádosti o eucharistii výsměšně odbyt slovy: „Krista chce –injekci dostane.“ Ta injekce byla smrtící. Na iniciativu zdejších katolických věřících byl vynikajícím papežem Janem Pavlem II. blahoslaven a bude to první svatý čistě lužickosrbského původu.

Je ale nepochopitelné, že tento tisíc let ponižovaný, vykořisťovaný, perzekvovaný a násilně germanizovaný národ je ještě v současnosti vystaven další šikaně. Neofašisté zbili mladé Srby za to, že v hostinci používali mateřský jazyk. V katolické části dochází k likvidaci křížů a katolických symbolů, které jsou považovány pangermánskou částí společnosti za symbol lužického srbství.

O nápravu se snaží jak ministr vnitra dr. Buttolo, tak i první ministerský předseda Saska lužickosrbského původu Stanislaw

Tilich. Po radikálních protestech lužickosrbských činovníků bylo Nadaci pro lužickosrbský národ přiznáno požadovaných 16,5 milionu eur. To ale v situaci, kdy například dánská národnostní menšina je podporována v dvojnásobné relaci obdobně jako menšiny v cizině. V rozporu s Ústavou Saska, která oficiálně zaručuje Lužickým Srbům národní svébytnost a podporu národních školních a předškolních zařízení, byly zrušeny lužickosrbské školy v Chroščici a Pančicích-Kukově přes protesty i mezinárodní veřejnosti. Ač Ústava saského i braniborského státu zajišťuje alespoň verbálně národnostní menšině Lužických Srbů plnou podporu, není to obsaženo v Ústavě SRN. Z toho pak pramení neshody mezi spolkovou vládou a vládami Saska a Braniborska o finanční podporu, která byla pro autochtonní menšiny Frísů a Lužických Srbů nestále krácena.

Ve věci slovně zajištěného dvojazyčného vzdělávání se tak sklízí první katastrofické důsledky, kdy 15 % absolventů základní školy (do 5. třídy) v Budyšině, 16 % v Radworu, 26 % v Ralbicích, 30 % žáků z Workločenské školy a 42 % ze školy v Pančicích-Kukově již nepokračují a přechází do čistě německých škol.

Diskriminace je zřejmá z toho, že byla zřízena autobusová linka S41 spojující vesnice s převažujícím lužickosrbským obyvatel-

stvem, které děti odtud odváží do čistě německých škol.

Tento neudržitelný stav monitoruje v parlamentu frakce Levice, která odmítá další destabilizaci lužickosrbské školské sítě.

Požaduje již od školního roku 2009/2010 spolu s Domowinou a dalšími institucemi zabránit pokračující destabilizaci lužickosrbské školní sítě. Požadují zamezit dalšímu odlivu lužickosrbských dětí z dvojazyčné výuky a vyvinout tlak na to, aby byly znovu otevřeny školy (od 6. třídy) v Chroščici a Pančicích-Kukově a konečně zajistit dovoz dětí tak, aby se mohly nadále zúčastňovat výuky i v mateřtině.

Tento článek je výzvou k podpoře nejzákladnějších práv bratrského národa, se kterým jsme byli několik století v jednom státě.

František Truxa
člen Společnosti přátel Lužice

O Lužici v Kanadě

Besedu o Lužických Srbech uspořádal v kanadském Torontu předseda Kanadského slovanského výboru Milan Celik, který je také autorem emblému, jenž s jeho projevem o Lužici a kulturním i hudebním programem připomenul malý slovanský národ, ale s velkou historií. Zazněly i hymny „Hej Slované“ a lužickosrbská, byla vztyčena lužickosrbská zástava a vyslechnuta píseň „Tam daleko“. Průběh besedy bude dostupný i na videu. Účastníci besedy sledovali program se zájmem a k výsledku lze našim kanadským slovanským přátelům poblahopřát!

(Na obrázku: lužickosrbská symbolika očima Milana Celika)

Čarnogurský s Havlem nesouhlasí

BRATISLAVA (SV) – Slovenský expremiér Ján Čarnogurský (65) odmítl 22. července otevřený dopis americkému prezidentu Obamovi, jehož iniciátorem byl Václav Havel a lidé kolem něho, mj. i slovenský exprezident Michal Kováč, kteří se pokoušeli „varovat“ Spojené státy před lepšími styky s Ruskem. Naše slovenská spolupracovnice má o tom další informace:

Evropa nepotřebuje novou konfrontaci, míní bývalý disident Ján Čarnogurský, dnes předseda Slovensko-ruské společnosti. Havlův dopis vyvolává duchy. Jakého nebezpečí ze strany Ruska je třeba se obávat? Koho Rusko ohrožuje? Čarnogurský je přesvědčen, že nikoho.

Čarnogurský uvádí, že Rusko je demokratickou zemí. Ke konfliktům gruzínsko-rus-

kým zaujal jednoznačné stanovisko. Projel Kavkaz po loňské válce a jeho argumentace je přesná a nevyvratitelná. Gruzie byla útočníkem. Saakašvili vyvolal záměrný konflikt, porušil mezinárodní právo, když přepadl kaťušeři Jižní Osetii. Rusko neporušilo žádné mezinárodní závazky, poskytlo pomoc napadenému území. Podobné střizlivé stanovisko zaujal i k kypnové krizi. Ohrožení střední Evropy Ruskem nemá žádný reálný podklad.

Čarnogurského představa zahraniční politiky Slovenska vychází ze spolupráce evropských států, konkrétně si myslí, že nikdo jiný nemá takové šance jako Slovensko vytvořit most spolupráce mezi Východem a Západem. S Východem jsme si blízcí, protože jsme Slované. Proto by slovenská zahraniční politika ve smyslu spolupráce bývalých evropských mocností měla sehrát pozitivní roli a ne takovou, jakou by jí přisoudili signatáři dopisu. Exprezident Michal Kováč by si na rozdíl od Čarnogurského přál americké vojáky v středoevropském regionu. Čarnogurský nesdílí ani názory signatářů, že vzdálené USA poskytnou Slovensku ekonomickou pomoc. Ekonomicky SR není závislá na USA, více se orientuje na evropské země. Krize, která zasáhla svět i Slovensko, vznikla podle něho nezodpovědnými Spojenými státy.

Pohled Čarnogurského na vztahy s Ruskem se prostě diametrálně odlišuje od signatářů. Pro Evropu a Slovensko je pouze jedna cesta. Bez nepřátelství a konfliktů spolupracovat v evropském prostoru, a to i s Ruskem. Nelze ho přehlížet.

Lýdie Grecká

mus se později přetvořil v neoslavismus, přičemž jeho čelným představitelem se stal významný český politik a právník Karel Kramář, aktivně ve své době usilující o rovnoprávnou spolupráci všech Slovanů.

Ideový přínos panslavismu v úsilí slovanských národů o zrovnoprávnění a vymanění z poroby je historicky nesporný. Kvalitativně se také lišil od „pangermanismu“, zaměřujícího se k nadvládě v rámci „německé říše“ a k ovládnutí zejména slovanských národů.

Zajímavou myšlenku vyslovil nedávno v rozhovoru poskytnutém v Naší pravdě (č. 29/09) Dalibor Plichta, který právem soudí, že panslavismus je dnes minulostí. Uvádí:

»Zatímco panslavismus (a tím spíše to platí o panrusismu) byl samotnými slovanskými národy bez nostalgie opuštěn a nahrazen střizlivou demokratickou slovanskou vzájemností, k níž samozřejmě patří respektování politické svébytnosti jednotlivých národů a jejich států, pangermanismus mohl jen

diskrétně poodstoupit do pozadí, protože toho, oč usiloval a co se mu nepodařilo uskutečnit pod jeho vlajkou dvěma světovými válkami, dosahuje nyní „integrací Evropy“ a „rozšiřováním a prohlubováním“ této integrace, prosazováním „společné zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie“.

K výstřední myšlence netřeba nic dodávat. Panslavismus dnes představuje nyní již opuštěný „relikt“, na rozdíl od slovanské vzájemnosti, ideje sounáležitosti slovanských národů, ovlivňující jejich všestrannou vzájemnou spolupráci a podporu do budoucna v duchu tradičního přátelství a s cílem překonávání historicky se nakupivších nedorozumění.

Organizátoři konference o panslavismu nabízejí ve svém závěrečném „krédu“ řešení pochybné hodnoty, když říkají:

„Domníevame sa tiež, že je v záujme celej Európy, aby sa členmi Európskej únie stali všetky slovanské štáty. Ak by tomu tak bolo, plynová kríza zo začiatku januára 2009, by vzniknúť nemohla. Európska únia by získala obrovský (a stále ešte nenasytený) trh a takmer nevyčerpatelné prírodné zdroje. Sila (či už ekonomická alebo politicko-mocenská), ktorú by takáto únia predstavovala, by veľa konkurentov nemala. Toto je naše politika a toto považujeme za panslavizmus 21. storočia. Preto sa snažíme panslavizmus oživiť a preto sa k nemu hlásime.“

Podobná „resuscitace“ však nepředstavuje pokus o bezvýchodné ožívování dnes již historicky zesnulého panslavismu, ale spíše nemístnou vstřícnost k orientaci Evropy a k nadnárodnímu uspořádání, v němž nejen svrchovanost „slovanských států“, ale i existence slovanských národů by spíše doznala úhony než prospěchu!

docent JUDr. Mirko Svoboda, CSc.

Neušlo nám

■ **Nový slovenský jazykový zákon** je stále předmětem pozornosti, a to nejen na Slovensku. Zatímco maďarský parlament vyzval k jeho zrušení, v posudku představitele OBSE pro otázky národnostních menšin se konstatuje, že zákon sleduje legitimní cíl a je v souladu s mezinárodními standardy. Jak se vyjádřil šéf nové politické strany „Most-Híd“ Béla Bugár, „Maďari na Slovensku mají stejné problémy jako Slováci. Tíží je ekonomická a sociální situace, nezaměstnanost, trápí je špatné silnice a podobně“. Mají zřejmě naléhavější starosti než maďarský parlament!

■ **Korupce v Česku** není prý menší, než je tomu v Indii, Thajsku nebo na Filipínách. Uvedl to s odvoláním na Transparency International u nás vydávaný ruský list „Pražskij Telegraf“ (No 7/2009). Mezi nejkorumpovanější oblasti prý patří politika a společenský život.

■ **Polské loděnice v Gdyni a Štětíně** po jejich faktickém bankrotu budou prodány Katarskému investičnímu fondu, který se stává jejich novým vlastníkem.

■ **Česká mincovna v Jablonci n. N.** by měla získat nového majitele a nové mince pro potřebu naší republiky tak zřejmě v budoucnu budou razit noví polští vlastníci.

■ **Slovenský dom v Kanadě** - O jeho vybudování, jak jsme se dočetli, usilují v Torontu. Mělo by být vybudováno centrum podporující slovenský jazyk, školy, umělce, kulturu a rozvoj propagace Slovenské republiky a slovenskosti na severoamerickém kontinentě. Napsal o tom kanadský list Nový domov (č. 4/2009) a lze jen popřát této záslužné myšlence brzkou realizaci.

■ **Deficit státního rozpočtu** v hroživě vyšší bude dosažen patrně nejen u nás, ale také u našich polských sousedů, a to 18 miliard zlotých.

■ **Česko na pátém místě v EU** – Zatím v počtu vězňů na 100 000 obyvatel (tj. 185) – dle Eurostatu. Svého času si s problémem poradil originálně Václav Havel širokou amnestií!

■ **Známkování Boha** je prý už možné, alespoň v USA, jak zaznamenal i náš tisk. Vede se na příslušném portálu i „index Boha“ (MfD 12. 7. 09). Naskýtá se otázka, zda k vylepšení indexu přispěje letošní návštěva papeže u nás!

■ **Nacionalismus a identita** – Tak je nazván „sloupek“ v Grand Biblic (č. 7-8/2009). Uvádí: „Všeobecně se dá říci, že Němci sami sebe pokládají za skromný, povětšinou obyčejný druh lidí. Dej jim pivo, Wurst, trochu Gemütllichkeit (pohody) a dalšího Němce, se kterým se dá dohadovat o politice nebo naříkat nad těžkostmi života – a budou spokojeni. Nejsou chamtiví, neočekávají, že dostanou něco za nic a své účty platí včas. Prostý, poctivý Volk.“ Zajímavá charakteristika!

■ **Ceny padají** – To můžeme dnes často číst na reklamních poutačích a rozmanitých tiskovinách super- a hypermarketů. Nemusí však vždy jít pouze o vábníčku na zákazníky. Jak upozornily Hospodářské noviny (3. 8. 2009), Eurozóna mříž do pastí deflace, tj. „déletrvajících poklesu cen, který v konečném důsledku snižuje firmám příjmy, a tedy i zdroje na výplatu mezd či investice. V celé ekonomice nastává úbytek peněz, hůře se splácí dluhy, přibývá podnikových bankrotů a tedy i nezaměstnaných“.

-da.

Tuto stránku, která se zabývá převážně událostmi západoslovanských zemí, připravuje a rediguje Mirko Svoboda

Polská monografie o Číně

V bratrském Polsku vyšla v roce 2008 vědecká monografie prof. dr. habil. Zbigniewa Wiktora, předního polského odborníka na čínskou problematiku, přednášejícího na Wroclawské univerzitě. Název knihy je „Chiny na drodze socjalistycznej modernizacji“ („Čína na cestě socialistické modernizace“) a vydalo ji toruňské nakladatelství Adam Marszałek. Autor, stoupenec slovanské vzájemnosti a přítel Čechů, zpracoval vynikajícím způsobem bohatou literaturu, převážně čínské provenience, přičemž využil rovněž svých poznatků ze studijního pobytu na univerzitě ve Wuhanu na podzim roku 2005.

Polský vědec poskytuje obsáhlé informace o problematice socialistického vývoje Čínské lidové republiky, které jsou v naší současné společnosti zamlčovány, zatajovány anebo prezentovány velmi často stylem goebbelsovské lživé propagandy. Profesor Zbigniew Wiktor přitom prezentuje danou problematiku z pohledů různých vědních oborů.

Monografie je rozdělena do čtyř kapitol. Nesporně zajímavé součástí první kapitoly „Kontrasty v Číně“ jsou i názory čínských vědců na krizové příčiny vývoje KSSS a SSSR (příčině politicko-strukturní, sociálně-ekonomické a ideologic-

ko-stranické). Je zde obsažena řada informací, vybízejících k hlubokému zamyšlení. Hodnocení profesora Zbigniewa Wiktora jsou zasvěceně fundovaná. Názvy dalších dvou kapitol prozrazují jejich obsah: II. Politický systém Čínské lidové republiky, III. Vývoj Číny a svět. Ve čtvrté kapitole „Deník z pobytu v Číně“ profesor Wiktor píše o poznávání ČLR za svého studijního pobytu v zemi. Autorovi se sluší vyslovit uznání za vynikající monografii, která si plným právem zaslouží překlad z polštiny do dalších jazyků včetně češtiny.

Josef Poláček

SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS

Nakročeno správným směrem

Obama v Moskvě: přehlídka nadějí a restů

Ano, přehlídka nadějí a restů. Tak vyznívá se čtvrtletním odstupem hodnocení červnové návštěvy amerického prezidenta u jeho ruského protějšku. „Viděli jsme už mnohem horší i mnohem lepší summity,“ lakonicky konstatoval analytik společnosti Stratfor G. Friedman.

V anglických novinách bylo ovšem možno se dočíst, že „Obama a Medveděv odvrátili další studenou válku“ a v ruském internetu konstatovali, že „Obama přišel nasadit Rusku smyčku“. Nejracionálnější se tudíž jeví hodnocení českého europoslance J. Maštálky (jednoho z pěti kvestorů předsednictva Evropského parlamentu), když říká, že **bylo pouze nakročeno správným směrem.**

Přehled dohod podepsaných v Kremlu

Snížení stavu zbraní: Obama a Medveděv se shodli na obrysech dohody o snížení počtu strategických jaderných hlavic na 1500-1675 do sedmi let po vstupu příslušné smlouvy v platnost. Obě strany chtějí dospět k dohodě do 5. prosince 2009, kdy končí platnost smlouvy o omezení stavu strategických zbraní (START) z roku 1991.

Afghánistán: Rusko překvapivě nabídl Spojeným státům, že dovolí přelety letadel se zbraněmi, těžkou technikou a mužstvem do Afghánistánu. Američtí činitelé řekli, že to bude znamenat až 4500 vojenských přeletů ročně bez placení poplatků, což bude znamenat úsporu až 133 milionů dolarů (asi 2,6 miliardy korun).

Vládní komise: Oba prezidenti se rozhodli vzkrýsit společný orgán, který byl vytvořen v 90. letech, ale vytratil se během prvního mandátu G. Bushe. Nová komise se bude zabývat energetikou, bojem proti terorismu a proti obchodu s drogami a posílením obchodních a vědeckých vztahů.

Raketová obrana: Oba prezidenti vydali obecně formulované prohlášení o plánech Washingtonu rozmístit nový protiraketový štít, aniž by zaujaly stanovisko k jeho prvkům, jež mají být v Polsku a v České republice. Řekli, že jejich experti budou společně pracovat na analýze nebezpečí, jaké představují balistické rakety, a budou jednat o vytvoření společného centra pro výměnu informací.

Vojenská spolupráce: Vojenští šéfové obou zemí podepsali rámcovou dohodu a rámcový plán o obnovení vojenské spolupráce. Oznamují také, že oživí společnou

Obama prý rozpouštěl v Moskvě Bushovy ledy...

komisi vytvořenou v roce 1992 s cílem hledat nezvěstné vojáky z druhé světové, vietnamské a afghánské války.

Jaderná spolupráce: Obě strany doufají, že jejich nová dohoda o jaderných zbraních bude sloužit jako odrazový můstek k posílení jejich pozice, až se příští rok začne přezkoumávat stárnoucí mezinárodní dohoda o nešíření jaderných zbraní. „Prezidenti zopakovali závazek posílit spolupráci s cílem omezit šíření jaderných zbraní a zabránit aktům jaderného terorismu,“ uvedl Bílý dům.

Snídaně u Putina

Už na první pohled je zřejmé, že Rusko vyšlo Obamovi vstříc víc než na půl cesty. Konkrétně v problémech kolem Afghánistánu, zastřešení v otázce Íránu a v přijetí vágního prohlášení k raketové obraně.

Na tuto skutečnost reagovali nezaufatí odborníci konstatováním, že **faktické nalezení porozumění mezi Spojenými státy a Ruskem v klíčových problémech (jakými jsou americký protiraketový deštník a rozšíření NATO na východ) je zásadní věcí, bez níž není možné jaderné odzbrojení.**

Ruské vojenské strategy navíc velmi znepokojuje, že Američané přezbrojují své ponorky třídy Ohio na rakety s plochou dráhou letu s mnohonásobným doletem a jimi vyzbrojují i některé hladinové lodě. Podle nich tyto rakety destabilizují situaci, neboť se vymykají jakékoli kontrole.

Program dvoudenní návštěvy zahrnoval i **další setkání.** Největší pozornosti se tě-

šila **snídaně u V. Putina**, během níž si oba státníci „vyměnili poklony“. Obama bývalého ruského prezidenta a současného premiéra hned zkraje pochválil za to, jak si vedl v prezidentské funkci, v níž vykonal podle něj mimořádný kus práce. Putin zase řekl, že Rusko si nadějí na zlepšení vztahů s USA spojuje právě s Obamou.

Ale také rozhořčení

Také obě šíří setkání Obamy s podnikateli a studenty přinesla zajímavé politické i ekonomické podněty a myšlenky. Dosti se psalo i o setkání s **M. Gorbáčovem a G. Kasparovem**, který jakožto představitel „pravé opozice“ upozorňoval amerického prezidenta na nebezpečí a zálučnost současné „zdejší demokracie“ a na potřebu vrazit klín mezi Medveděva a Putina.

Zcela opomenuto však zůstalo u nás jednání s **G. Zjuganovem**. Během něhož tento politik nejprve ocenil antikrizový program Obamy zahrnující oproti ruským opatřením nacionalizací velkých podniků a bank, i širokou podporu obyvatelstvu. Současně upozornil na skutečnost, že obě předchozí velké krize kapitalismu vyústily ve světové války a zdůrazňoval nutnost koordinovaného postupu v současné situaci. **Vyjádřil rozhořčení, jak mohly USA v rámci Parlamentního shromáždění PACE postavit svého válečného spojence Rusko do stejné roviny s nacisty a vyslovil naději, že příští rok společně vzpomenou 65. výročí vítězství nad fašismem.** Zdůraznil i nynější šance zrušit

nikomu v Evropě potřebnou a USA prosazovanou protiraketovou obranu a přetrvávající blokádu Kuby.

Došlo i na Aljašku

Samozřejmě, že ani tato návštěva se nemohla obejít bez perliček pro novináře a veřejnost. Medveděv obdaroval svého hosta historickými dokumenty i brožurkou s fotografiemi ruských jaderných objektů. Ta mohla být chápána i jako narážka na předchozí Obamův pobyt v Rusku, kde se ještě jako senátor v srpnu 2005 zúčastnil prověrky likvidace zastaralých zbraní. (V Permu letoun s americkými zákonodárci zadrželi místní bdělí strážci pořádku. Až když se nedorozumění vyjasnilo, následovaly omluvy.)

I Obama svého hostitele historicky „obohatil“ diplomatickým sdělením, že „před více než dvěma sty lety byly mezi námi navázány diplomatické vztahy. Avšak ještě předtím existovaly vztahy tržní (Aljašku jsme dostali za dobrou cenu).“

Nejzajímavějším zjištěním bylo, že v **Rusku kouzlo Obamy tak docela nefunguje.** Zatímco v Česku nebo Německu ho vítaly obrovské davy, Moskvané se netvářili zvláště zaujati. Na tiskovou konferenci bylo zaregistrováno přes osm set padesát novinářů – možná více, než kolik jej zdravilo lidí v ulicích Moskvy. Podle výzkumů veřejného mínění polovinu Rusů Obama před návštěvou nezajímá a plných 16 procent o něm dokonce ani neslyšelo.

Karel Dostál

Kapitál nezná „bratrství národů“

Také mezi Ruskem, Ukrajinou a Běloruskem rozhodují tržní vztahy

Je to kapitalismus, který ovlivňuje vztahy mezi Ruskem, Ukrajinou a Běloruskem, konstatoje ukrajinský autor Viktor Dačenko v článku Konec slovanského bazaru, vydaném na portálu From-ua.com. Vysvětluje, že v tržních vztazích nemá dnes bratrství národů místo, ale že mezi nimi existuje pouze pragmatická kalkulace a kontrakty, nikdo nemá šance na nějaké úlevy či štědré dary.

Autor se sice dopustil hrubého prohrěšku proti faktům, když zařadil mezi spojence hitlerovské koalice Čechy a Poláky, ale to je „detail“, nás však zaujalo, co soudí o dnešních rusko-ukrajinsko-běloruských vztazích, jež jsou podstatou jeho zmíněné stati, z níž citujeme.

Lukašenko byl prvním

Myšlenka „slovanského svazu“ mezi Ruskem, Ukrajinou a Běloruskem umířila před dvěma desítkami let: v roce 1991 rozpadem SSSR na několik nezávislých států, a skončila vzájemnými spory. Tomu napomohly dvě příčiny: ekonomická a politická, přesněji přechod na dráhu tržních vztahů. Probíhal různě.

Lukašenko byl první, kdo z politiků na vysokém žebříčku v postsovětském prostoru prohlásil o nezbytnosti vytvoření svazu Ruska, Ukrajiny a Běloruska a začal aktivně za tento projekt lobbvat. V roce 1996 byla podepsána dohoda o společenství Běloruska a Ruska, po roce byl vyhlášen Svaz Běloruska a Ruska a v roce 2000 „svazový stát“ obou zemí.

Co se stalo s tímto „svazovým státem“, jehož členové vedou dnes mezi sebou politickou a ekonomickou válku? Vztahy se vyhroutily jak nikdy předtím a Rusko předkládá Bělorusku stále nové úcty, dokonce zakazuje dovoz jeho produkce.

Za co je třeba poděkovat

Příčina je zřejmě v tom, že jde o spor dvou zemí, které mají různé modely ekonomiky. Když se Lukašenko stal v roce 1994 prezidentem, pochopil, že bez Ruska jako země s velkým odbytištěm a bohatstvím surovin nemůže svůj malý ostrůvek socialismu vybudovat.

Je možné chválit běloruský blahobyt, kde nevládnou oligarchové a kde se žebřáci neryjí v odpadkových koších. Nelze

ovšem zapomínat, že za to mohou Bělorusové poděkovat nejenom Lukašenkovi, ale i ekonomické spolupráci s Ruskem.

Oligarchům vstup zakázán

Lukašenko kategoricky odmítl vstup do NATO, naopak pozval k sobě protivěštnou vojska Ruska. Ale přece jen mu nelze upřít jistou zdrženlivost vůči Rusku, například dosud neuznal nezávislost Abcházie a Jižní Osetie.

Rusko na druhé straně musí podporovat své vlastní podnikatele, kteří mají zájem rozšiřovat sféru svých odbytišť, ale Lukašenko nehodlá pouštět do země ruské oligarchy, neboť ti by s běloruským „socialismem“ brzy skoncovali.

Navíc, kdyby v Bělorusku přišla po Lukašenkovi k moci opozice, Rusko si může spočítat, že se zde objeví nový Juščenko.

Moskva promýšlí i variantu připojit Bělorusko jako součást federace, ale Lukašenko, který už začal tyto „imperiální plány Ruska“ kritizovat, nehodlá měnit svůj ekonomický model a obětovat nezávislost.

Zdá se, že na Bělorusko bude nadále z Moskvy vyvíjen nátlak, ale nikdo ne-

ví, čím to skončí – bratrským objetím nebo barevnou revolucí?

Ukrajina lavíruje

Ukrajina na druhé straně od převratu v roce 1991 odmítá jakékoliv sbližování s Ruskem a hledá své štěstí na Západě. Raději lavíruje mezi mlýnskými kameny v naději, že získá výhody a zachová si nezávislost. A tak místo slovanského společenství raději pořádá novoroční plynové show. Ale vlastně pohořela. Evropa pro ni zatím nenabídla nic než „kandidaturu“ a doma sklízí krach celého průmyslu i zemědělství. Dokonce musela dovážet svou oblíbenou slaninu – z Ruska.

Už dnes můžeme s jistotou konstatovat, že Ukrajinu nepotřebuje ani Rusko, ani Evropská unie. Možná, že oběma bude spíše překážet.

Viktor Dačenko

(Autor své řádky zarámoval do známé ukrajinské pohádky o třech bratřích – bohatém, chytrém a hloupém. Ke kterému přiřadil každého z těch tří východoslovanských aktérů, o nichž píše, už necháme na čtenáři...)

Neušlo nám

■ Zrádce či symbol?

Oba velké slovanské státy – Rusko i Ukrajina – si 27. června připomněly – každý po svém – 300. výročí bitvy u Poltavy v roce 1709. V každé z obou zemí přistoupili k tomuto výročí různě. Rusko samozřejmě nedá na Petra Velikého, který byl hlavním vítězem bitvy, dopustit. Protirusky orientované síly na Ukrajině inspirovala vzpomínka na poltavskou bitvu samozřejmě protirusky, když do čela svých vzpomínek zařadily Mazepu jako symbol hnutí za odtržení Ukrajiny od ruské říše. Mazepa jako hetman (vládce) levobřežní, tedy východní Ukrajiny (1687-1709), se v rusko-švédském konfliktu proradně spojil se švédským králem a spolu s ním utekl z Poltavy poražený. Mazepa se mezitím dostal na novodobou ukrajinskou bankovku v hodnotě deset hřiven, v Poltavě měl mu být postaven pomník, atd. Historie ne vždy národy spojuje, jde jen o to, jaká poučení si z ní bereme. (zř)

■ Návštěva J. Bidena v Ukrajině

měla dle tamní opozice všechny znaky inspekční cesty do vazalské země. Viceprezident USA přímo jednal s hlavními budoucími prezidentskými kandidáty – prezidentem V. Juščenkem, premiérkou J. Tymošenkovou, lídrem Strany regionů V. Janukovyčem a bývalým předsedou parlamentu A. Jacenjukiem. Dle dlouhodobých průzkumů by ve 2. kole prezidentských voleb měli svést souboj Janukovyč s Tymošenkovou. Zatímco první se zdá mít postup jistý, Tymošenkova si ho bude muset vybojovat s Jacenjukiem, ze kterého už dnes propaganda dělá „ukrajinského Obamu“.

■ EU půjčí Ukrajině na plyn

z Ruska, aby předešla dalšímu možnému přerušení dodávek do Evropy. Úvěry až do výše 1,7 miliardy dolarů by měly poskytnout Evropská banka pro rekonstrukci a rozvoj, Světová banka a Evropská investiční banka. Rozhovory o půjčce trvaly několik měsíců, protože Unie podminila půjčku reformou energetického sektoru, který je extrémně netransparentní a politici jsou často obviňováni ze zneužívání jeho finančních toků.

■ Nepokoje v Ujgurské autonomní oblasti

byly zřejmě naplánovány k termínu jednání Šanghajske organizace spolupráce v Jekatěrinburgu. Hornatá a polopouštní oblast sousedí s Pákistánem, Afghánistánem, Tádžikistánem, Kyrgyzstánem, Kazachstánem, Ruskem a Mongolskem a představuje jednu šestinu čínského území. Je bohatá na ropu a zemní plyn a mají tudy procházet plánované ropovody a plynovody do Číny.

■ K výročí událostí z 8. srpna 2008.

Na civilní obyvatelstvo Jižní Osetie dopadl tehdy úder gruzínské vojenské mašinerie, a palbou z těžkých zbraní byli zabíjeni příslušníci mírových jednotek, které se tam nacházely na zcela legálním základě. Šlo o ostentativní projev agrese. Nehledě na zjevná fakta, pokračují snahy vést proti Rusku informační válku a tbiliský režim se pokouší využívat veškeré možnosti k převracení naruby podstaty minulých událostí. Na tomto pozadí dochází k remilitarizaci Gruzie, přičemž řada zemí kupodivu pohlíží na to s klidem. Vojenská cvičení na gruzínském území, vplouvání cizích vojenských lodí do gruzínských přístavů jen stupňuje napětí v regionu, zejména na gruzínsko-abcházské a gruzínsko-jihoosetské hranici. Rusko mezitím učinilo svoji volbu: uznalo nezávislost Abcházie a Jižní Osetie, podepsalo s nimi smlouvy o přátelství, spolupráci a vzájemné pomoci. 30. dubna 2009 byly s oběma republikami podepsány důležité dohody o společném úsilí v oblasti ochrany státních hranic.

Stránku připravil a redigoval Karel Dostál. Stránka je pravidelně věnována problematickým východním slovanským národům.

SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS

Nový bulharský favorit

Bojko Borisov (50), sofijský primátor a bývalý hlavní tajemník ministerstva vnitra, se stal přesvědčivým vítězem bulharských parlamentních voleb, které se konaly 5. července. Porazil v nich dosud vládnoucí socialisty. Dnes už je premiérem menšinové vlády, „třetí vlády spásy“, jak ji nazývá bulharista Jiří Stano. Ve 240členném parlamentu jí 27. července vyjádřilo důvěru 162 poslanců.

Jeho strana – Občané pro evropský rozvoj Bulharska (GERB) – získala ve volbách 39,7 % hlasů (116 mandátů). Do jejího čela Borisov účelově postavil svého 44letého pomocníka Cevetana Cevetanova, kterého ve své vládě jmenoval ministrem vnitra.

Socialisté v čele s dosavadním premiérem Sergejem Staniševem spadli z 34 % v minulých volbách na 17,7 % (tvorí nyní Koalici pro Bulharsko).

Hnutí za právo a svobody, strana turecké menšiny a spojenec socialistů, získala 14,4 %.

Do parlamentu se dostala i skupina stran pravicové orientace – Útok 9,3 %, tzv. modrá koalice popřevratového premiéra Ivana Kostova 6,7 %, a strana Pořádek, zákonnost a spravedlnost 4,1 %. Hnutí Simeona Koburského, potomka někdejšího cara, a v roce 2001 převládající vítěze voleb, tentokrát v voličů propadlo.

(Redakce SV čerpala ze zdrojů internetu a z informací bulharisty Jiřího Stana.)

Podle tradic pravoslavného Bulharska požehnal novému premiérovi i pop

Co se stalo na Kosově poli (2)

První část článku končila v červencovém čísle SV skončením bitvy na Kosově poli (1389), která měla pro srbský národ tak tragické důsledky. Dnes přinášíme zbytek článku.

...Turci ihned odtáhli domů, neboť nový vládce si spěchal pojistit nabytou moc. Bitva tehdy zanechala hluboký dojem ze smrti Murada a Lazara. Zpočátku, kvůli dočasnému stažení Osmanů, byla vykládána jako vítězství křesťanstva. Z Florencie a Benátek se zprávy o ní dostaly do Paříže, kde se dokonce v chrámu Notre Dame sloužila slavná děková mše. Lidová poezie spojila s bitvou řadu legend i vymyšlených příběhů. Teprve později se vyjevila celá tragika. Strašlivost ztrát postihla jenom jednu, slabší stranu. Kosovo se navždy vrylo do paměti Srbů v podobě největší národní pohromy. Podobně jako Bílá hora do paměti Čechů.

Srbsko vazalem

Srbsko se dostalo do vazalství Osmanské říše. Roku 1448 válčili na osudném Kosově poli už jen nájemní vojáci z národů Uher, Němci, Češi a Poláci, pod velením J. Hunyadiho. Utrpěli těžkou porážku, což znovu podpořilo turecký výboj. Události po pádu Cařihradu (1453) definitivně ukončily existenci srbského státu. Okupace znamenala ekonomické, kulturní a politické neštěstí, trvající téměř půl tisíciletí. Zápas Srbů proti cizáckému jařmu i přes nesnesitelné strádání nikdy neustal. Během něho se statečná oběť tisíců obránců vlasti z roku 1389 změnila v memento, mobilizující výzvu, nejvyšší smysl srbského národněosvobozeneckého hnutí.

Anglický básník a spisovatel G. K. Chesterton (1874-1936) o Srbech napsal:

Nová kniha napadá tvrzení o Srebrenici

Od vypuknutí válečného stavu v Bosně v dubnu 1992 se západní intervencionisté i islámští bojovníci snažili vykreslovat občanskou válku v této bývalé jugoslávské republice jako srážku dobra se zlem. V roli dobra byli „Bosňáci“, podle Západu neozbrojení, pokojní, odevzdání demokracii a lidským právům. Islámští bojovníci se viděli jako nevinné oběti agrese nevěřících. V obou případech byla role ztělesněného zla přidělena Srbům.

Jak se v průběhu let pomalu začaly objevovat důkazy, hodně z válečné propagandy bylo zdiskreditováno. To však nezastavilo zpravodaje, politiky a prominenty, kteří si na neuvěřitelných příbězích z Bosny vybudovali reputaci, aby neudržovali tyto mýty při životě. Po celé desetiletí se téměř každá zpráva o Bosně zmiňovala o 250 000 obětech. Příběhy o „hromadném znásilňování“ inspirovaly množství feministických článků, ale žádný důkaz pro toto tvrzení vlastně nebyl doopravdy objeven. Tak zůstává poslední karta propagandy: **Srebrenica**.

V červenci 1995 vstoupila srbská armáda do tohoto města ve východní Bosně, které bylo po dva roky základnou pro celou divizi muslimské armády a válečnicka – Nasera Oriče. Podle dohody z roku 1993 mělo být město demilitarizovanou zónou, civilním

„Protože Srbové byli válečníci, mohli jsme my být mírumilovní. Jsou-li oni urputnými bojovníky, bylo to proto, že žádná odvaha kromě čistého fanatismu nemohla udržet hranice křesťanství proti nepřítelům, kterých bylo jako kobylek, zatím co my jsme volili své první parlamenty a stavebly své první katedrály. Zatím co všechno to, co my nazýváme světem, bylo vytvářeno, oni představovali (ochrannou) zeď světa...“ (R. Doleček, Necenzurované obrazy z dějin jihoslovanských bratrů, Ostrava 2007.)

Dva velké exody Srbů

Z obav před krvavými tureckými zvěrstvy došlo i ke dvěma největším exodům Srbů (1690 a 1739) ze Starého Srbska. Střediskem srbského národního života začala být severněji položená místa okolí Bělehradu. Vylidněné oblasti Kosova a Makedonie sultánská vláda osídlovala masou islamizovaných kolonistů ze severních a středních krajů přímořské Albánie. „...Po staletí byl turecký tlak na Srby provozován Albánci... Od 18. stol se vystěhovalo půl milionu Srbů ze Starého Srbska a Makedonie do Srbska. Tak veliký byl tlak Albánců na Srby. Albánci oloupili Srby o půdu; Staré Srbsko tím způsobem bylo poalbánštěno“ (T. G. Masaryk, 1914).

Období napoleonských válek pro Srby představovalo začátek poslední etapy úsilí o znovuoobnovení státní samostatnosti, zahájenou povstáním v roce 1804. Byla jim posléze sankcionována také mezinárodně tzv. Berlínským kongresem (1878). Výbojování národní svobody vlastními prostředky pochopitelně vyvolalo v srbském společenství pocity hrdosti a sebevědomí, odmítající poručníctví od kohokoliv. Neli-

bost mocných z toho byla patrná a nejenom proto, že se jednalo o důležité geopolitické místo, ale i pro příklad ostatním menším národům k následování.

Nejpodrážděněji reagovalo, zvláště po roce 1903, sousední velmocensky zakomplexované Rakousko-Uhersko. Obviňovalo Srbsko z podpory jihoslovanského separatismu na území monarchie. Rozčilení ve Vídni a Budapešti způsobily srbské úspěchy za balkánských válek 1912-1913. Během nich bylo od turecké nadvlády konečně osvobozeno rovněž Kosovo. „Srbský vyšší důstojník mi vyprávěl, jak táhli na jih po dobytí Kumanova; velký oddíl vojska přišel na Kosovo pole, a tu zpozoroval, že celý oddíl, aniž by mu bylo vele- no, rázem jako na komando, každý muž a každý důstojník smekli čepici, pokřičovali se, a jak mi můj zpravodaj velice ná- zorně ukázal, našlapovali ve svých opán- kách tak opatrně, tak tiše, aby nerušili

spánku mrtvých, svých předků, kteří tu po staletí leží pohřbeni. A ne jeden z důstojní- ků, nýbrž mnoho jich a většina mužstva ro- nili tiché slzy...“ (T. G. Masaryk, 1914).

Srby znovu vyhánějí

V současnosti Kosovo a Metohiji znovu odervali od Srbska. Srbské obyvatelstvo opětně vyhánějí z jeho domoviny. Zase je tento „tlak na Srby provozován Albánci“. Akorát sultána a Vysokou portu nahradili jiní páni, následníci těch z „prvních parla- mentů“. Používají sice sofistikovanějších metod, ale jdou stejně nemilosrdně za svými cíli. Ano, změnila se doba, kulisy, nic- méně mnoho historických podobností ne- příjemně napovídá, jako bychom se navra- celi do stavu před sto lety. Osud Srbska je názorným příkladem. Otázka zůstává: Co potom můžeme očekávat dále do budouc- na?

Vladimír Mlejnecký

Chorvatsko: V čele vlády poprvé žena

Chorvatský prezident Stjepan Mesič pověřil 3. července 56le- tou Jadranku Kosorovou, dosavadní vicepremiérku a ministryni pro rodinu, jinak předsedkyni Chorvatského demokratického společenství, hlavní chorvatské strany se středopravicovou orien- tací, funkcí premiérky. Žena stojí v zemi v čele vlády poprvé.

Jadranka Kosorová vystudovala na záhřebské univerzitě práva. Je známa jako novinářka, nejdříve působila ve večerníku Veče- rnji List a pak v rozhlasu Záhřeb. Během válečných let 1991-95 moderovala rozhlasové vysílání, které se apoliticky věnovalo osudu chorvatských válečných utečenců. Za svoji humanitární a novinářskou činnost byla několikrát vyznamenána. Bývalý prezident Franjo Tuđman přemluvil Jadranku Kosorovou, aby se po skončení války věnovala politice. Několikrá- te se stala v roce 1995 místopředsedkyní Chorvatské demokratické strany - HDZ (Hr- vatska Demokratska Zajednica). Ve stejném roce získala poslanecké místo v chorvat- ském parlamentu. S dobrým instinktem začala spolupracovat s novým silným mužem země, kterým byl premiér Ivo Sanader. Ten nedávno podal demisi. **Jaroslav Liška**

je hlavním předmětem nové knihy jednoho z haagských pozorovatelů. Germinal Civi- kov, rodák z Bulharska, který žije od roku 1975 v Haagu, je bývalým redaktorem Deu- tsche Welle a autor knihy o procesu s Milo- ševićem z roku 2006. V knize Srebrenica – Der Kronzeuge (Srebrenica – korunní svě- dek) podrobuje Erdemoviče dlouhému a tvrdému zkoumání. Výsledek tohoto zkoumání popisuje Laughland jako „zniču- jící“.

Tady je část Laughlandovy recenze kni- hy, uveřejněné v Brussels Journalu:

„Civikov se brodí roky důkazů, přesahu- jící desetiletí, aby ukázal, že Erdemovič je ve skutečnosti patologickým lhářem, stejně jako necitlivým vrahem. Nebyl rádným re- gistrovaným vojákem, který byl nucen k bo- ji, ale místo toho žoldákem, bojujícím na všech třech stranách v bosenské občanské válce. Nebyl donucen účastnit se masakru pod hrozbou trestu smrti, jak řekl u soudu. Naopak. Civikov ukazuje, že jeho jednotka byla v době masakru na dovolené. Ani se nestal později obětí vražedného pokusu za- bránit mu svědčit, jak také prohlašoval u soudu, ale místo toho byl zločincem a kri- minálníkem, který se hádal o peníze se svými kumpány, a který, podle jeho vlastního doznání, je náchylný ke slepým záchvatům násilí a zuřivosti. Během jeho působení v dalších bosenských armádách (chorvatské

a muslimské) byl zcela jasně bezohledným válečným šmelinářem, který získával peníze od lidí za oplátku za jejich bezpečný prů- chod.“

Po útěku z Bosny v roce 1995 byl Erde- movič zatčen v Srbsku. Přesně v tomto mo- mentě tenhle „patologický lhář“ a válečný šmelinář kontaktoval ICTY a roztočil pří- běh o Srebrenici. Na oplátku za své svědeč- tví dostal směšný trest a dostal novou iden- titu v nespecifikované západní zemi.

Tak údajná pevná „pravda“ o „genocidě“ ve Srebrenici vypadá, že závisí na svědectví patologického lháře, hledajícího lepší život, laskavosti ICTY. Toto je obsah skutečného „důkazu“ představovaného haagskou inkvi- zicí. Nic dalšího – žádný rozkaz, žádné na- řízení, žádný plán – nebyl nikdy vytvořen. Legendární satelitní snímky údajně ukazují- cí originální masové hroby, které byly zá- račně vyhrabány a těla rozptýlena? Neexistu- jují.

Samotný pokus nazvat to, co se stalo ve Srebrenici „genocidou“, by měl být urážkou dokumentovaných, systematicky vyhlaze- ných obětí. A jak ukazují kauzy Erdemovič a jiní, jen proto, že něco bylo deklarováno ilegálním ICTY jako „soudní fakt“, nebo dokonce přijato jako takové legitimním, ne- dělá lež pravdou!

Res Publica
(kráceno)

Neušlo nám

■ Černohorština?

Mladý, nový balkánský stát Černá Hora se obšťastnil novým jazykem – černohorštinou. Jazyk černohorský nyní potřebuje stanovit pravidla jazyka, který je podle mnohých jedna variace srbšti- ny. Při psaní latinkou bude mít černo- horština dvě nová písmena, a to ž a š. Mluvnice černohorštiny se vypracová- vá. Nový pravopis opozice tvrdě zkriti- zovala. Podle názoru Srbské lidové sta- ny v Černé Hoře se převážně mluví ná- řečím srbštiny. Zajímavé je, že při po- sledním sčítání lidu 2003 asi 63 % ob- čanů Černé Hory za svoji mateřštinu uvedlo srbštinu, ale jen 22 % černohor- štinu. Aby se předešlo rozepřím kvůli jazyku ve školství, bude se uvádět jen „mateřština“. Nový pravopis černohor- štiny sestavili zahraniční jazykoví od- borníci ze Srbska, Ukrajiny a z Chor- vatska.

Jaroslav Liška

■ Holbrooke radil Karadžičovi

Někdejší diplomat USA doporučoval v roce 1996 Radovanu Karadžičovi útěk „do kláštera nebo jinam“. Podle dopisu, který zaslal americký vyjednaváč Slo- bodanu Miloševićovi, tehdejšímu jugo- slávskému prezidentu. Karadžič tvrdí, že mu byla zaručena imunita, pokud od- stoupí z veřejného života. To byl také důvod, proč se až do svého zadržení skrýval. O uvedeném dopise informova- lo Radio Srbija, s tím, že Holbrooke vý- slovně nezmiňuje záruku beztrestnosti, ale v podstatě schvaluje útěk a nehrozí dalším pronásledováním.

Karadžič požádal Mezinárodní tribu- nál o připuštění dalších svědků, kteří doloží slib americké strany (tedy Holb- rooka), že se vyhne haagskému soudu. Není bez zajímavosti, že má jít mimo ji- né o americké důstojníky.

■ Šešelj pohrdal soudem?

Podle informace agentury AP byl Me- zinárodním tribunálem (ICTY) odsou- zen Vojislav Šešelj k 15 měsícům, dů- vodem bylo, že ve své knize zveřejnil totožnost tří chráněných svědků. Je tak prvním souzeným, který byl potrestán za pohrdání soudem.

Šešelj je od roku 2003 ve vazbě, prv- ní proces po dlouhých průtazích začal až v roce 2007, od letošního února je přerušen pro nevyslechnutí dalších svědků. A tak lze v odsouzení za pohr- dání soudem spatřovat pokračování ob- strukcí v jeho kauze.

■ Slovensko versus Chorvatsko

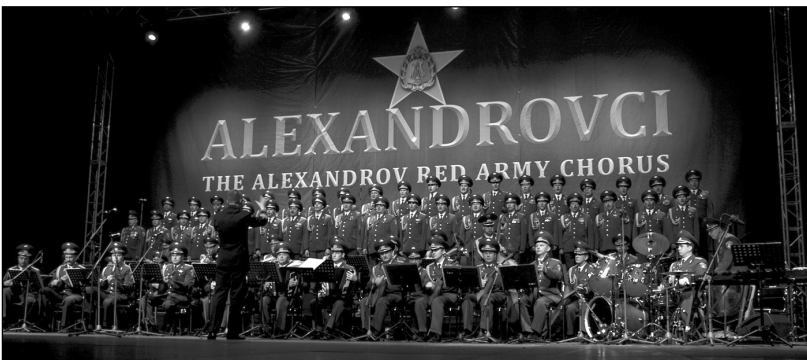
Slovenská média psala, že se na chor- vatských internetových fórech Slová- kům vyhrožuje v souvislosti se zásahem slovenské policie proti chorvatským fotbalovým fanouškům v Žilíně. Při po- licejním zásahu, jemuž předcházely vý- tržnosti fanoušků Hajduku Split, byly zraněny desítky chorvatských fanoušků a zhruba 50 policistů. Chorvatské mi- nisterstvo zahraničí se údajně za chová- ní svých občanů omluvilo.

■ Odmítl válku, soudí ho

Před britským vojenským soudem stanul britský desátník Joe Glenton za to, že se odmítl vrátit do Afghánistánu. Tento statečný 27letý muž je prvním vo- jákem, který veřejně odsoudil válku v Afghánistánu, která se podle něj nedá vyhrát, napsala ČTK. V dopise premié- rovi Gordonu Brownovi Glenton vyjád- řil hluboké znepokojení nad tím, že od- vaha britských vojáků se stala nástro- jem zahraniční politiky USA. Válka v Afghánistánu nesnižuje hrozbu tero- rismu a zdaleka nezlepšuje život Afg- hánců, jen seje smrt a zármutek po celé zemi. Británie nemá v této zemi co dě- lat, napsal.

Tuto stránku, která je věnována zpravidla problematické jižních slovanských národů, rediguje Stanislav Hrzina

KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA

Kaleidoskop snímků z pražského koncertu Alexandrovců připravil Milan Mošna. Na druhém snímku představujeme dirigenta souboru Gennadije Sečeňuka, na třetím sólisty Vladimíra Ananjeva, Valerije Gavona a Alexandra Romanova, na čtvrtém Evu Pilarovou, která ruský soubor výborně doprovázela, nejspodnější snímek je z vystoupení Alexandrovců-juniorů.

Alexandrovcí, díky!

V podvečer 16. června, dobrou hodinu před začátkem koncertu, směřovaly proudy lidí k bývalé Sportovní hale, nyní Tesla Aréně, uvítat v Praze Alexandrovce.

...Ze zcela zaplněného hlediště a tribun se ozval hromový potlesk. Přicházejí! Nastupuje 143 členů nejlepšího mužského sboru na světě, orchestru a tanečního souboru, s nimi nová složka souboru – Mladí Alexandrovci, a dirigenti Gennadij Sečeňuk a Nikolaj Kirilov. Kolik vynikajících zpěváků se vystřídal v souboru od prvního vystoupení u nás v pražské Lucerně v r. 1938 a od prvního koncertu pod mírovým nebem zde ve Stromovce v památném pětáctýřicátém roce – a přece jsou to stále oni, „naši“ Alexandrovci!

„Něsokrušimaja i legendarnaja...“ – Příseň o Sovětské armádě, složená A. V. Alexandrovem na slova O. Kolyčeva v r. 1943, dnes znělka souboru, vyvolala bouři nadšení, a také díkůvzdání armádě – naši osvoboditelce a těm, kdo nesou a dál ponесou její prapor vítězství a míru. A nejen od těch, kdo se pamatují a nezapomínají, ale i od mnohem mladších, a to je většina obecenstva na dnešním koncertu, letí na pódium nejnadšenější pozdravy.

A již se rozléhají sálem vznešené, strhující tóny písně, neodlučitelné od Alexandrovova souboru – Svatá válka. Nádherný mnohohlas přechází do forte do pianissima a zpět do fortissima jako vlna nepřemožitel-

né síly, jež vzešla z lidu sovětské země. V den přepadení Sovětského svazu fašistickým Německem napsal V. I. Lebeděv-Kumač za svůj národ verše, které byly 24. června 1941 otištěny v Izvěstijích a v novinách Krasnaja Zvezda. Tentýž den A. V. Alexandrov složil na verše hudbu, a den nato soubor písní nacvičil. A píseň šla bojovat. Prošla i Československem, došla do Berlína. Další písně Velké vlastenecké války – Na slunečné pasece V. Solovjeva-Sěděho a Smugljanku A. Novikova jsme slyšeli v kouzelném tenorovém sólu Vladimíra Ananjeva a ve skvělém dvojhlase Dmitrije Bykova a Vladimíra Sanina.

Vojenské písně jsou Alexandrovu souboru nejvlastnější. Vznikl Soubor krasnoarmějské písně 12. října 1928, když se sešlo dvanáct zpěváků s dirigentem Alexandrovem, a ještě téhož roku vystoupil na prvním koncertu, věnovaném 22. krasnodarské divizi. Alexandr Vasiljevič Alexandrov, skladatel, profesor Moskevské konzervatoře, vyměnil dirigentský frak za vojenskou gymnastickou a zůstal jí věren. Za jeho vedení, po získání nejvyšší ceny na výstavě v Paříži v r. 1937, došel soubor věhlasu. Od r. 1946, kdy v cestě otce pokračoval Boris Alexandrovič Alexandrov, soubor získal světovou slávu.

Na jevišti nastupuje dvacet chlapců asi od 8 do 12 let v bleďomodrých stejnokrójích – Mladí Alexandrovci, na svoje první vystoupení v Praze. Po úvodní, až příliš moderní skladbě zazpívali píseň I. Dunajevské-

ho Veselý vítr, a to tak, že zcela získali naše srdce. O tom svědčil obrovský potlesk.

Jím byla odměněna také Eva Pilarová, když zazpívala společně se sborem romanci Slyšu zvon s buběncem rusky, tak, jak ji zpívala na koncertních zájezdech do Sovětského svazu.

Velkolepě zněl sbor z opery G. Verdiho Nabucco Let', myšlenko, nechyběla ani slavná Granada. A především – ruské národní písně. Jim patří v souboru stejné místo jako vojenským a vlasteneckým. Volha, Slavné moře – posvátný Bajkal, Dolů po Piťerské, Vypřahejte, chlápce, koně, jejíž refren vždy strhne sál, zazněly v sólech Alexandra Romanova a Valerije Gavvy, a v úchvatném sboru. První z lidových písní, kterou A. V. Alexandrov upravil pro soubor, byla Kalinka. V tomto provedení dobyla svět. Tentokrát se v ní znovu zaskvěl tenor Vladimíra Ananjeva.

Alexandrovcí jsou jedineční i tím, že sbor je spojen s neméně vynikající taneční složkou. Těžko vystihnout slovy zážitek z Čerkeského šavlového tance, Báryni, námořnického tance Jabločko...

Končí koncert, který se přiřadí k těm nezapomenutelným, jež zažila Praha. Nastupuje celý soubor a končí písní, která jej nerozlučně provází – Kaťušou. Sál ji zpíval spolu vestoje, tak jako obecenstvem vytleskaný příspěvek – Večery pod Moskvou.

Ani my nezapomeneme na tento pražský letní večer. Tak tedy – zase na brzkou shledanou!

Ivana Bažantová

Vzpomínáme na Václava Dobiáše

„Jsem šťasten, že se mohu podílet na rozvoji našeho kulturního, zvláště hudebního života... Naše kultura, naše hudba rozkvetla v posledním čtvrtletí tak, že to nemá obdoby“ – napsal národní umělec Václav DOBIÁŠ na začátku 70. let. Jeho dílu zde patří významné místo. Připomeňme alespoň Smyčcová kvarteta, Sonátu pro smyčce, klavír, dechové kvinteto a tympany, Symfonii č. 1 a č. 2, nonet O rodné zemi, kantáty Stalingrad, Buduj vlast, posílíš mír, písně Příchod Rudé armády, Budujeme, Májová... Na skladatele, u nás tolik oblíbeného, od jehož narození uplyne 22. září 100 let, vzpomínali jeho spolupracovníci a žáci:

„Po osvobození, které otevřelo dveře do kořán svobodné tvorby, se Václav Dobiáš

bouřlivěji, než kdo jiný vrhl do proudu života jako umělec, organizátor a veřejný činitel... Je skladatelem soudobým, moderním a v nejlepším slova smyslu lidovým.“

Jaroslav Krombholc

„Byli jsme spolu přátelé téměř čtyřicet let, naše přátelství se upevnilo po osvobození, co jsme začínali spolu pracovat na společných písničkách a zejména na skladbě Na garmošku zahráli...“

Vilém Závada

„Ve věčném optimistovi Václavu Dobiášovi, tak neúnavně věřícím ve světlé ideály života, bytlová hudba stejně mohutná a bodrá, jako byl on sám.“

Jan Bauch

(I.B.)

„Generál všech kapelníků“

Jméno Eduarda NÁPRAVNÍKA je spojeno s dobou největšího rozkvětu ruské hudby a jeho působení má na něm zásluhný podíl.

Narodil se před 170 lety, 24. srpna 1839 v Býšti u Pardubic, v rodině vesnického učitele a kapelníka. Čtyřletý Eda doprovázel na klavír pětiletého bratra Karlíka – houslistu. Ve svých šestnácti letech byl znám v Praze jako velenadějný pianista a skladatel. Smetanova hudba, probouzející se vlastenecký duch, našly odezvu v klavírní fantazii České perle a v orchestrální přehdeře Vlasta. Skladby vyvolaly živý ohlas. Pro mladého Nápravníka to byla však i léta nouze a vyptění. Když v r. 1861 přišla nabídka na místo kapelníka v Rusku, s radostí ji přijal.

Uplynula smluvená doba dvou let, po kterou Nápravník řídil a dirigoval koncerty orchestru knížete Jusupova v Petrohradě, a proslavil se i jako klavírní virtuos. Bylo mu nabídnuto místo sborníka a di-

rigenta v petrohradském Mariinském divadle (později leningradské Kirovovo divadlo opery a baletu). Rozhodl se, že zůstane. Rusko se mu stalo druhým domovem.

„Nápravník svou neúnavnou činností, svědomitostí a znalostí věci se značně zasloužil o ty nejvyšší mety, k nimž dospěla ruská opera.“ psal C. A. Kuj, skladatel, člen Mocné hrstky. A pražský časopis Dalibor píše: „Nápravníka s úplným právem můžeme nazývat generálem všech kapelníků, jež posud Rus viděla.“ Nadšen operami M. I. Glinky, Nápravník řídil operu v jeho duchu. Jako dirigent probíjel cestu velkým tvůrcům zjevům. Po jeho uvedení opery Boris Godunov přišel dopis od M. P. Musorgského: „Eduarde Franceviči, nesnášíte vychvalování, to je Vaše síla a čest. Ale vyslechněte... Jenom Vaše síly umožnily provést tak vře a tak umělecky scény z Borise...“ N. A. Rimskij-Korsakov volil výhradně Nápravníka jako dirigenta svých oper.

Pevné přátelství a nejširší spolupráce spojovala E. Nápravníka s P. I. Čajkovským při provedení jeho oper a symfonií. Díky Nápravníkovi uslyšela v r. 1888 Praha Evžena Oněgina za osobního řízení skladatelova, poté Pikovou dámu, a Smetanova Prodaná nevěsta měla premiéru v Petrohradě v r. 1871, a v r. 1899 Dalibor.

E. Nápravník nastudoval a řídil 74 oper, mezi nimi opery Čajkovského, Smetanova, Rimského-Korsakova, Mozarta, Verdiho, Bizeta, svoje vlastní opery...

Nápravníkovo skladatelské dílo představuje více než 50 písní a sborů, četné klavírní skladby, smyčcové kvartety, 4 opery... Pro operu Nižgorodci zvolil námět lidového povstání pod vedením Kuzmy Minina. Opera, napsaná „přubabně, prostě a ušlechtilě“ – slovy P. I. Čajkovského – došla velké obliby v celém Rusku, za hranicemi, i u nás. Právě tak opera Dubrovskij na námět Puškinův, která se udržela po léta i na sovětských operních scénách. (I.B.)

Legenda české opery

5. září vzpomene 100. výročí narození národní umělkyně Marie PODVALOVÉ. Její jméno je nerozlučně spjata s československou kulturou, zejména s Národním divadlem, kde působila od r. 1937 do r. 1978 v oboru dra-

matický soprán. Rolí Libuše ze slavné opery Bedřicha Smetany se trvale zapjala do dějin české opery. Nezapomenutelné jsou i její ostatní postavy – Milada (Dalibor), Anežka (Dvě vdovy), Mařenka (Prodaná nevěsta), Cizí kněž-

na (Rusalka), Kostelníčka (Její pastorkyňa), Marina Mníšková (Boris Godunov), Senta (Bludný Holanďan), a další role z českých a světových oper. Kéž by se do Národního divadla vrátil duch oněch let! (I. B.)

Oprava: Omluvte, prosím, chybu v červencovém čísle: v článku Hudba pro duši v 3. ř. od konce místo „Badžaňana“ čte-te Babadžaňana.

HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE

Statečný boj obránců Westerplatte

V lednu 1939 zavítal do Varšavy německý říšský ministr zahraničních věcí Joachim von Ribbentrop. Návštěva, v které „host“ hrál i protičeskou kartou, kladla si za cíl mj. vyklizení tzv. gdaňského (pomoranského) koridoru, oddělujícího Východní Prusko od vlastní Velkoněmecké říše.

Koridor vznikl po první světové válce na podkladě Versailleské mírové smlouvy, aby Polsku zajišťoval přístup k moři. Samotný Gdaňsk byl vyhlášen za svobodný přístav. Nestal se tak součástí obnoveného polského státu, i když patřil k jeho historickému území. Polsku zde ale příslušela určitá výsostná práva a reprezentovalo jej mezinárodně. Polsko odmítlo německé požadavky, a i proto Berlín odstoupil od německo-polského paktu o neútočení, halasně uzavíraného v roce 1934. Útok na Polsko byl na spadnutí.

Hitler žádá „životní prostor“

Týden před polským tažením vykládal Hitler před německou generalitou:

„Dal jsem svým oddílům smrti povel, aby bez milosti a soucitu vyhlazovaly muže, ženy a děti slovanské rasy. Jen tak můžeme získat životní prostor (Lebensraum), který potřebujeme. Vždyť kdo si ještě dnes vzpomene na vyhlazování Arménů Turky? ...Německý národ patří k nejlepšímu na Zemi. Z nás udělala prozřetelnost vůdce tohoto národa, proto máme úkol dát německému lidu životní prostor... Největší tvrdost může být při realizaci takového úkolu největší dobrotivostí.“ Svět měl poznat, jak vypadá „válka na východě“.

31. srpna 1939 lidé z Heydrichova Říšského hlavního bezpečnostního úřadu zinscenovali pohraniční incident s přepadením německé vysílačky Gleiwitz (dnes polská Gliwice), sloužící jako záminka napadnout Polsko. Následující den v dopoledních hodinách hrál A. Hitler v Říšském sněmu: „Polsko střílelo dnes v noci poprvé na našem vlastním území a na střelbě se podíleli také příslušníci pravidelného vojska. Od 4.45 hodin střílíme nyní nazpět!“ To německá bitevní loď Schleswig-Holstein, která 25. srpna připlula „přátelsky navštívit“ gdaňský přístav, zahájila palbu na předpokládané polské postavení, nacházející se na pobřežní výspě Westerplatte. Ve stejné době vpadla wehrmacht ze západu, jihu a severu do Polska. Byly to první „oficiální“ výstřely druhé světové války v Evropě.

První výstřely padly z lodi Schleswig-Holstein

Na poloostrově Westerplatte udržovalo polské vojsko v síle jedné roty(!) základnu k ochraně přístavu.

Ráno 1. září 1939 spolu se Schleswig-Holsteinem započali střelbu ze všech větších budov na protilehlém břehu přístavního kanálu němečtí pěšáci z lehkých a těžkých kulometů. Po šestiminutovém dělostřeleckém přepadu lodních děl začal útok. K první srážce došlo na postavení

Proradný host – bitevní loď „Schleswig-Holstein“

zvaném Pramice. Obránci čekali, až Němci překročí čáru přehradné kulometné palby. Potom zpredu a z boku zaskočili postupující nepřátelskou rojnicí. Vzhledem k množství střel, které se následně během prvního týdne války snesly na hlavy hrdinných bojovníků, bývá Westerplatte někdy nazýváno „polským Verdunem“.

První polské barikády

Ani druhý den nepřinesl Němcům výraznější úspěch. V 17.30 provedli nálet střemhlavými bombardéry Junkers Ju/87. Bomby zasáhly kasárna. Zborcená střecha a ruiny ubytovacích podlaží utvořily jakousi pyramidu, naopak zesilující podzemní kryty před účinkem dělostřeleckých granátů. Velitel westerplatcké posádky major Henryk Sucharski zvládl chaos způsobený polské obraně bombardováním. Obnovil vnitřní spojení, nechal v areálu kasáren postavit barikády a zřídil náhradní stanoviště kulometů v oknech obložených pytlí s pískem. Mezera způsobená celkovým zničením strážnice č. 5 byla doplněna provizorním polním opevněním. Nepřítel zaútočil až čtyři hodiny po náletu a znovu byl odražen.

3. září 1939 dvě hodiny před polednem bojová činnost agresora ustala, z přístavu se ozývala hudba a fanatické volání – wehrmacht nadšeně vítán místními Němci vstupoval do Gdaňsku. Odpoledne polští obránci přece jen dostali jistou psychickou vzpruhu, když se z rádia dozvěděli, že Velká Británie a Francie vyhlásily Německu válku. Jejich přesvědčení o brzkém připlutí britské námořní flotily a úderech francouzských letadel proti nacistické

mu agresorovi se však nesplnilo a ani splnit nemohlo. Západní velmocí fakticky „se založenými rukama přihlížely zničení svého polského spojení“, napíše ve svých pamětech hitlerovský polní maršál Erich von Manstein.

Bránilo se několik desítek Poláků

Pro trvající odpor několika desítek Poláků se německé velení rozhodlo nasadit ženijní prapor. Téměř 800 mužů vyzbrojených těžkými pěchotními zbraněmi, plamenomety a i trhavinami. Vyhodili do povětří sklady podél železniční tratě, vypálili porost, aby získali lepší rozhled a možnost výhodnějšího odstřelování strážnic a kasárna.

Polský boj v úplném obklíčení bez vyhlídky na pomoc zhoršoval osud raněných, ubývalo střeliva a proviantu, nedaly se obměňovat unavené osádky jednotlivých operních bodů. 5. září 1939 velitelský sbor Westerplatte poprvé zvažoval možnost kapitulace. Nakonec bylo rozhodnuto nevzdát se, dokud nedojde munice.

Ráno 7. 9. vyrazila jednotka SS, podporovaná ženijním praporem. Postupně byli umlčeni obhájci strážnice číslo 1 a 2. Major Sucharski stáhl zbytek mužstva do zřícenin kasáren a krátce po poledni zahájil vyjednávání o složení zbraní.

Odhodlání obránců Westerplatte, pevnosti Modlin či hlavního města Varšavy a jiných míst ze září 1939 je součástí heroického pětiletého zápasu za osvobození vlasti od německých okupantů, v kterém polský lid zažil krvavé vykoupení.

Vladimír Mlejnecký

Hus v ČT 6. července 2009

Nejen každý český vzdělanec, ale i absolvent české základní školy by měl vědět, kdo byl mistr Jan Hus. Oblíbený kazatel v kapli Betlémské, spisovatel náboženských spisů nejen latinských, ale – průkopnický – i českých, zakladatel novodobého spisovného českého jazyka, oprávece pravopisu, iniciátor počestění pražské Karlovy univerzity.

Svým učením, svým životem i smrtí podnítl hnutí, jež bylo po něm nazváno husitské a představuje výrazný proud nejranější evropské reformace. Spojoval reformní úsilí za opravu církve i společnosti, ujímal se chudých a bezbranných; proti svrchovanosti církevní autority a jejího dogmatismu postavil autoritu Písma a jeho svobodného výkladu ve shodě s rozumem a svědomím.

Jan Hus a po jeho smrti válčící husitské šiky otřáslý církevní světovládou a razily cestu novověké kultuře ve znamení svobody a odpovědnosti mravní osobnosti.

Kdo očekával, že v dokumentu ČT 2 Reformátor a kacíř najde konkrétní doklady uvedeného shrnutí, oživené filmovou technikou, byl zklamán. Dokument v rychlém sledu nabídl několik realizačních novin, vstupy několika historiků, záběry z dětské (žakovské) dramati-zace Husova kostnického soudu, záběry z kolokviálních zkoušek studentů pedagogické fakulty, prudké „stříhy“ tu na obnovu kaple Betlémské v 50. letech, tu na 28. říjen v Praze a na osobnost T. G. Masaryka.

Koláž působila rozpačitě, výsledný dojem – trochu zbytečného zmatku kolem děje dávno zavátého... Podivná mozaika s cílem dnes tak oblíbeným – zbavit pojednávanou osobnost tradičního respektu – „demýtizovat“ ji, jak se s oblibou říká. Sledujme jednotlivosti.

Zikmundův glejt nikdo nezapomněl

Co měla znamenat úvodní holá věta prominentního myslitele: „Byl Čech?“ To abychom si moc nenamýšleli o jeho významu, který byl jen místní? Ale známý bon-

mot to bez všech dalších výkladů vyvrací: „Viklef vykřesal jiskru, Hus zapálil pochodeň a Luther tu pochodeň zdvihl.“

Proč se jeden z historiků namáhal odkrýt, zda Hus byl nebo nebyl dobrý student, proč nemluvil raději o Husových předchůdcích, kazatelích K. Waldhauserovi, Janu Milčici z Kroměříže a Matěji z Janova?

Proč jiný historik utrousil, že Hus používal vulgární slova, proč podle pravdy neřekl, že povýšil mluvený jazyk na spisovný, že jej zbavil přežitých archaismů, že pravopis zjednodušil zavedením diakritických znamének, že usiloval o čistotu jazyka, brojil proti přijímání cizích slov tam, kde máme slova česká, že pečoval o bohoslužebný zpěv věřících? A proč nepřiblížil Husovy český psané spisy?

Proč nikdo nepřipomněl liché sliby a glejt císaře Zikmunda, že je Hus „v ochraně krále a svatě říše“. Nikdo nevzpomněl ani 247 dní fyzického i duševního utrpení mistra Jana Husa v nejtěžších kostnických hladomornách, přikovaného na rukou i nohou, přestože měl vysoké horečky a žlučnickové koliky. Zaslýchli jsme jen poznámku o tom, že kritika těžkého žaláře je bezpředmětná, protože tehdejší právo předepisovalo, aby těžké provinění kacířstvím bylo těžce potrestáno.

Neslyšeli jsme, že na protestní listinu proti bezpráví páchaném na Husovi přivěsilo své pečeti 250 moravských a českých pánů a po Husově smrti je to již 452 pánů a zemanů, odhodlaných hájit Husovu pravdu a čest.

Vinen kritik zlořadů?

Padla zmínka o lítosti papeže Jana Pavla II. nad Husovým utrpením, bagatelizovaná vzápětí poznámkou o papežově slovanském původu. Za nejtěžší přečin Husův bylo označeno popření zprostředkovatelské úlohy papeže ve vztahu k Boží milosti, protože se Jan Hus po bezvýsledném odvolání k papeži v nouzi nejvyšší odvolal – ke Kristu! Bylo to nepochybně morální gesto, „nemohli dojít spravedlnosti na zemi, doufám v ni v nebi“. (Os-tatně ke kterému papeži se měl odvolat, když byli tři?)

Neušlo nám

■ Posmrtná čest Srbce Milevě Marićové

V červnu 2009 byl na curyšském hřbitově Nordheim zasvěcen památník pro Milevu Marić-Einsteinovou, první manželku Alberta Einsteina. Pocházela ze Srbska a byla první ženou, která studovala fyziku. V roce 1914 se manželé rozešli a Mileva žila bezprostředně s oběma syny v Curychu, zatímco Albert Einstein se oženil se sestřenicí. 61 let po své smrti získala Mileva Marić-Einsteinová nejen důstojný pomník, ale též slavnostní bohoslužbu, celebrovanou biskupem srbské pravoslavné církve Střední Evropy, jakož i měla oficiální slavnostní akt za účasti srbských a curyšských úředních činitelů.

■ Karadžičovy požadavky vůči Rakousku

Známy vůdce bosenských Srbů Radovan Karadžić, který je toho času před Mezinárodním soudním tribunálem v Haagu, požaduje po Rakousku doklady o nezákonných dodávkách zbraní do Bosny. Dodávky měly zorganizovat, jak píše list Die Presse, humanitární nevládní organizace ze zemí třetího světa se sídlem ve Vídni.

■ Po Poltavě Rusko velmocí

Je málo známo, že kromě Napoleona a Hitlera si na Rusku vylámali zuby také švédský král Karel XII., když chtěl dobýt Rusko. Před 300 lety bylo Švédsko velmocí, patřilo mu Finsko, části Karélie, Estonsko, části Lotyšska, ale též Přední Pomořany. Švédové porazili 19. 7. 1701 sasko-polskou armádu, pak se švédská a ruská armáda setkaly nedaleko ukrajinské Poltavy 27. června 1709. Rusové měli převahu, bylo jich 45 000, švédská armáda měla 25 000 mužů. Švédům selhal přísun, z 32 kanónů byly jen čtyři použitelné. Na čele jednoho praporu byl car Petr Veliký. Rusové vyhráli, švédský král utekl až k Turkům. V pozdějších letech museli Švédové bránit již své vlastní území. V roce 1720 Švédsko po podepsání mírové dohody v Nystedu ztratilo ve prospěch Ruska četná území v Pobaltí, celé Estonsko, jižní Karélii, ale podrželo si Finsko. Začal vzestup Ruska na velmoc a později na mocnost celosvětového významu.

■ V Srebrenici podstatně méně obětí

Obžalovaný bývalý šéf bosenských Srbů Radovan Karadžić popřel před soudem OSN pro válečné zločiny v Haagu počet obětí v Srebrenici v roce 1995. Z původně uváděných 6000 obětí žily prokazatelně tisíce i později, popřípadě zemřely někde jinde; píše to rakouská Die Presse.

■ V Bosně žádný pokrok

Bosanski Brod se nyní jmenuje pouze Brod. Dokonce Ústavní dvůr Republiky Srbské souhlasil s tím, aby se označení „Bosenský“ vynechalo. Bosňané chtějí kvůli tomu blokovat Parlament Republiky Srbské. Vysoký reprezentant mezinárodního společenství Valentin Jurko doufá, že se dva díly země do března 2010 dohodnou na ústavní reformě. Mezinárodní společenství je pod tlakem do podzimu 2010 zrušit funkci Vysokého reprezentanta.

■ Ruský starosta v Rize

Komunální volby proběhly v Lotyšsku na jaře 2009 současně s volbami do Evropského parlamentu. Levicově orientovaná strana Harmonický střed, která má stoupence především mezi ruským obyvatelstvem, v Rize zvítězila, když získala 34 % hlasů, takže má 26 míst ze 60 v městské radě. Podle dohody z 15. 6. 09 se předseda Harmonického středu N. Ušakov měl stát starostou Rigy.

Jaroslav Liška

Stránku redigoval Jan Ondrovčák

LISTÁRNA ● LISTÁRNA ● LISTÁRNA

Občané, zapamatujme si to!

Dne 21. května ve večerních TN na ČT 1 se vyjádřil bývalý předseda vlády p. Topolánek o platech více jak 3/4 občanů ČR, že jejich platy jsou nízké, protože se jim nechce dělat! Hluboce tak urazil poctivé pracující občany této země, lékaře, pedagogy, vědce, techniky, zdravotní personál, pracovníky v průmyslu a samozřejmě také ty občany, kteří díky špatným manažerům mnoha podniků přišli o práci. Mimo ně byli také uraženi důchodci, kteří mají nízké důchody za desetiletí poctivé práce.

Můžeme si položit otázku – proč? Proč mají tyto 2/3 občanů tak malé příjmy. Je to právě pro to, co bylo předem námětem pořadu – tedy zvýšení daní manažerům a pod-

nikatelům na 40 %. Občané mají malé příjmy právě proto, aby ti manažeři a podnikatelé měli své zisky na jejich úkor co nejvyšší! A proto, že se snížily daně podniků na rovnou účetní hodnotu 15 %.

Blíží se podzimní volby, je třeba si tedy zapamatovat aroganci p. Topolánka, který byl u zrodu pravděpodobně největší devastace a rozkradení státního a národního majetku. **Potvrzují to slova bývalého poslance p. Kocourka v televizní „7“ v lednu 2004: „Ano, jsme si vědomi, že za vlády OF bylo rozkradeno více jak 3 biliony korun.“ Mluvil o období 1990 až 1996. 3 biliony, to je 3 tisíce miliard korun!** Doposud nebyl za ty rozkrádačky nikdo stíhán

a zmíněný politik má ještě tu drzost se pracujícím občanům vysmívat a je urážet. Člověk, který 2 a půl roku občanům jako předseda vlády lhal o radaru, zvedal prostředník, vyjadřoval se hrubě a arogantně vůči novinářům (dokonce jednoho hrubě napadl), si ještě troufá pomlouvat občany.

Je třeba, aby šlo k volbám na podzim co nejvíce občanů, aby si zapamatovali toto prohlášení p. Topolánka. **Je třeba v podzimních volbách volit lidi poctivější, takové, kteří nejsou spojení se žádnými podivnými obchodními transakcemi, hrubostí, korupcí, donášením, nezákonným obohacováním atd.**

RNDr. Petr Pokorný, CSc., Praha

Ozval se hlas domova

Fejeton

Mnozí z mých přátel se podivují, že jsem opustil matičku Prahu a natrvalo se usadil až u rakouských hranic. Domnívají se, že jsem byl z naší metropole vypuzen vysokým nájemným anebo příliš vysokou „daní za svobodu“. Jeden z mých někdejších spolužáků z třeboňského gymnázia – kdysi dobrý latiník – mě dokonce podezřívá, že jsem se chtěl dobře schovat, abych dobře žil. odvolal se na Ovidia, který to ve svých Žalozpěvech před nějakými dvěma tisíci lety takto napsal. (Bene qui latuit, bene vixit...)

Už několikrát jsem ho ujistil, že dobře žít a dobře se schovat je v dnešní době nejlépe v zakoupené vile někde v Itálii, v Dubaji, na Floridě anebo ještě lépe na některém ost-

růvku v Indickém oceánu. Pro mě by se hodil spíše citát z básně Karla Tomana Domove, domove. Jsou v ní tyto verše: V divokou vřavu světa / hlas domova se ozval žádumčivě! Pěšinkou, která nikdy nezaroste./ vyšel jsem hledat rodný dům... Přítel, znalý i této básně, mě upozornil, že Karel Toman pak pokračuje zklamáním: Pod krovem, jenž byl svatý / vzpomínkám dětství, posupně teď milčí / hlad zisku číhavý a obchodnictví./ vypočítavé pohledy... Musel jsem mu dát zapravdu. Je to tak – a při dnešní úrovni mezilidských vztahů snad ještě horší. Avšak k přesídlení z velkoměsta na venkov mohou přece být i jiné, spíše nostalgické důvody.

Svědčí o tom báseň jednoho čínského „navrátilce“, nazvaná Návrat, aneb co si zpíval pan Tchao Jian-ming cestou domů, když složil v městě svůj úřad. Začíná takto:

Domů, domů jde ta cesta./ domů pojedu, než býlí / zahradu mi zaplevelí – dost jsem světu otročil... A dále: Starost život nezaclonil./ Bohatství a moc? – co do ní! – Někdy svým přátelům na vysvětlenou své vnitrozemské „emigrace“ uvádím verše římského klasika Horácia: Kdo žije stranou tržišť, pěkně v poklidu, ten žije šťastně. (Beatus ille, qui procul negotiis...) Ani tento citát však nikoho nepřesvědčuje. Prý tak jenom přiznávám barvu, že se schovávám před příliš volnou rukou trhu a hledám „daňový ráj“.

Pak už mi opravdu nezbyvá než jít s barvou ven. Připomínám tedy, co o návratu do rodné obce napsal František Rachlík v knize Pozdrav pámby, pane Randák: Jen jeden kraj na světě je ten váš, ať jste kde jste, ať se vám jinde daří kdovíjak dobře – a to je ten váš rodný kraj. **Miroslav Kubín, Chlum u Třeboně**

Blahopřejeme!

● Alex Turna z Prahy 8 se dožívá 6. září 84 let.

● Náš mladý člen **Ludvík Šulda** oslaví 30. narozeniny 13. září.

● Marie Šmídová z Prahy 6 své 78. narozeniny oslaví 17. září.

Blahopřejeme i všem dalším zářijovým oslavencům, o nichž nemáme informace.

Kosovo se dotklo i mě

Jmenuji se Luboš Král. Je mi 32 roků. Žiji v malé vesničce Zámorsk u Vysokého Mýta. Jsem invalidní důchodce, středoškolač, bývalý civilní zaměstnanec AČR, zdravotník. Aktivně se zajímám o dějiny jižních Slovanů a s odporem sleduji poamerikanizování bývalé Jugoslávie. Tito a Milošević jsou pro mne, jakož i pro další Čechy, hrdinové. I mne se dotklo odtržení Kosova od Srbska a těžký osud srbských bratří a jejich rodin v Kosovu mě velmi mrzí.

(Došlo elektronickou poštou)

Náš žalov

● Ve věku 81 let zemřela v Praze 29. června po těžké nemoci univerzitní profesorka **PhDr. Eva Fojtíková, CSc.**, vědecká a pedagogická pracovnice, která se zasloužila o rozvoj rusistiky v ČSSR a na toto téma napsala mnoho statí.

Byla také upřímnou stoupenkyní slovanské vzájemnosti. Řadu let působila na Karlově univerzitě a Palackého univerzitě. Byla nositelkou vyznamenání Za vynikající práci, Za zásluhy o výstavbu a titulu Zasloužilý učitel.

● Ve věku nedožitých 68 let zemřel 16. července **Luděk Hradecký**, podnikatel z Ledče nad Sázavou. Byl známým mecenášem, který v poslední době u nás každoročně organizoval prázdninové pobyty pro studenty z Ukrajiny, jak o tom před časem psal i náš časopis.

Fandím!

Vážení, dnes jsem vás našel na internetu mujweb.cz/www/slovansky_vybor/. Díky za informace, které poskytujete. Fandím! Některá jména znám: pány Poláčka, Nálepu, Hořeního etc. Ano, Slovanstvo bylo a je stále civilizačním a kulturním elementem, držícím ještě zbytky humanismu v dnešním americkoatlantickém světě. Kež se držíme v té dnešní pakulturní době. Snad jenom trochu objektivitu chybí v glorifikaci E. Beneše a potažmo TGM. Ale to byla otázka i Karla Kramáře a dalších slovanských politiků.

Zdraví **Mgr. M. Kučera**

Operaujeme si ruštinu

Jazyk
dorozumění

mezi
národy

И.С.Остроухов, Золотая осень.

«В лесу прифронтовом»

Слова М. Исаковского, музыка М. Блантера.

С берёз, неслышен, невесом, слетает жёлтый лист,
Старинный вальс «Осенний сон» играет гармонист.

Вздыхают, жалуясь, басы, и, словно в забытьи,
Сидят и слушают бойцы, товарищи мои.

И вот он снова прозвучал в лесу прифронтовом,

И каждый слушал и молчал о чём-то дорогом,

И каждый думал о своей, припомнив ту весну,

И каждый знал – дорога к ней ведёт через войну.

Пусть свет и радость прежних встреч

Нам светит в трудный час,

А коль придётся в землю лечь,

Так это ж только раз.

Но пусть и смерть в огне, в дыму боя не уstraшит,

И, что положено кому, пусть каждый совершит.

Так что ж, друзья, коль наш черёд,

Да будет сталь крепка! (Да будет = аť je)

Пусть наше сердце не замрёт,

Не задрожит рука.

Настал черёд, пришла пора, идём, друзья, идём!

За всё, чем жили мы вчера, за всё, что завтра ждём!

(Черёд =řada Коль наш черёд = když je řada na nás

Пришла пора = nadešel náš čas)

Прочитайте короткий рассказ:

Матвей Блантер, Народный артист СССР – мастер песни. Его «Катюшу» знает весь мир. Песня «В лесу прифронтовом» возникла в 1943 г. Воспевая боевой и трудовой народный подвиг, М. Блантер сумел затронуть самые тонкие струны души человеческой. Вспомним хотя ещё «Песню о Сталине» (На просторах Родины чудесной), «Солнце скрылось за горою», «Песню о казачке», «Огонёк», «Песенку о Праге». Переведите: В самую пору, до сих пор, с той поры, до поры до времени, давно пора, с давних пор.

Řídí Ivana Bažantová

V mezinárodním táboře s výukou českého a ruského jazyka v Hrachově, ve dvou turnusech, sešlo se o letošních prázdninách několik desítek mladých lidí z Čechova v Moskevské oblasti a z Nižního Novgorodu a z několika českých škol. Jeho pořadatelem byl mj. Česko-ruská společnost, Ruské středisko vědy a kultury.

Snímek nám zaslal Miroslav Maršálek z Jinců.

Jaké budou jeho osudy?

Miroslav Mudroch z Dvora Králové vybídl redakci SV napsat zamyšlení o tom, kdo je Barack Obama, jaké budou jeho další osudy, nakolik se mu – například s ohledem na osud třeba prezidenta Kennedyho – podaří vzdorovat silám amerických multimilionářů.

Redakce odpovídá: Díky za podnět. Chápeme, že téma politiky nového amerického prezidenta se týká i slovanských zemí, stejně jako dalších států naší planety. Pro

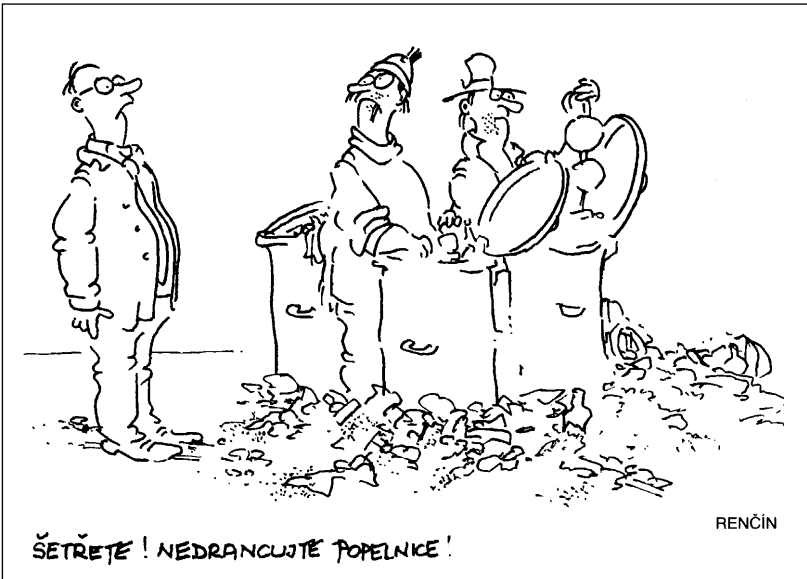
SV to proto není téma odtaziť, jak vyplývá už z několika našich článků. Vzpomeňme např. redakční komentář **Epicientrem krize je dolar** (SV č. 118), kde jsme zdůraznili, že Obama může pykat přinejmenším za své dva předchůdce, kteří rozsáhle zadlužili Spojené státy, a není vyloučeno, že se mocní USA budou později snažit na něho všechno svalit. Je to „politický kamikadze“, usoudil zmíněný komentář.

Na obranu Jana Mináře

Senátor Vlastimil Balín hlasoval pro tzv. Lisabonskou smlouvu, což mu vyneslo patřičnou a oprávněnou kritiku. Avšak namísto toho, aby se nad touto kritikou zamyslel alespoň s trochou sebekritiky, tak se pustil ostře a nespravedlivě do svých kritiků. Svoji kritiku namířil i na předsedu Mezinárodního slovanského výboru a Slovanského výboru České republiky doc. RNDr. Jana Mi-

náře, DrSc. Jan Minář je mezinárodně vysoce uznáván ve slovanském hnutí a v mezinárodních vztazích se – na rozdíl od senátora Balína – výborně orientuje. A proto jsem jako člen Slovanského výboru ČR a vědecký pracovník v oblasti mezinárodních vztahů nehoráznostmi senátora Vlastimila Balína krajně rozhořčen.

PhDr. Josef Poláček, CSc.

Rubriku Listárna řídí a rediguje Josef Poláček